

GA-92

РУДОЛФ ШАЙНЕР

**ЕЗОТЕРИЧНА
КОСМОЛОГИЯ**

Превод от английски: РАДОСЛАВ РАДЕВ

СЪДЪРЖАНИЕ

	СТР.
I. Раждането на интелекта и развитието на Азовото съзнание.....	3
II. Мисията на Манихейството.....	6
III. Бог, Човек, Природа.....	9
IV. Инволюция и Еволюция.....	11
V. Йога в Изтока и Запада.....	15
VI. Йога в Изтока и Запада (заключение).....	19
VII. Евангелието на св. Йоан.....	23
VIII. Християнската Мистерия.....	26
IX. Астралният свят.....	31
X. Астралният свят (продължение).....	36
XI. Деваканичният свят (Небесата).....	40
XII. Деваканичният свят (продължение).....	45
XIII. Логосът и Словото.....	50
XIV. Логосът и Човека.....	55
XV. Еволюцията на планетите и Земята.....	57
XVI. Земетресенията, вулканите и човешката воля.....	61
XVII. Изкупление и Освобождение.....	67
XVIII. Апокалипсисът.....	71

I.

Едва отскоро истините на окултизма са предмет на публични лекции. Преди това тези истини бяха разкривани само в тайни общества на онези, преминали през определени степени на посвещение и заклели се цял живот да се подчиняват на законите на Ордена. Днес човекът навлиза в много критичен период. Окултните истини започват да бъдат разкривани на широката публика. Въпрос на около 20 години е определена част от тях да бъдат вече всеобщо достояние. Защо това е така? Причината е, че човечеството навлиза в нова фаза, и именно нея да обясни е целта на настоящата лекция.

В Средните Векове окултните истини бяха известни в Розенкройцерското Движение. Но винаги когато се разчуваха, с тях се злоупотребяваше или бяха изопачавани. През XVIII век те навлязоха в етап на повече дилетантство и шарлатанство и в началото на XIX век бяха поставени изцяло за заден план от естествените науки. Едва в наши дни те започват да се появяват отново и в идните столетия те ще играят важна роля в развитието на човечеството. За да разберем това, ние трябва да хвърлим поглед върху столетията, предшествали появата на Християнството, и да проследим извършения напредък.

Не се изисква много дълбоко познание, за да бъде осъзната разликата между човека от пред-християнските времена и днешния човек. Въпреки че познанието му бе далеч по-малко, човекът на старите времена имаше по-дълбоки чувства и интуиции. Той живееше повече в света отвъд - който също и възприемаше - отколкото в света на сетивата. Имаше хора, които влизаха в пряка и действителна връзка с астралния и духовния свят. В Средните Векове, когато земното съществуване изобщо не бе удобно, човекът още живееше със своята глава в небесата. Наистина, средновековните градове бяха донякъде примитивни, но те бяха далеч по-верен израз на човешкия вътрешен свят от днешните градове. Не само катедралите, а и къщите и верандите със своите символи напомняха на хората за вярата им, за вътрешните им чувства, за стремежите им, и за дома на душата им. Днес ние имаме познание за много, много неща и взаимоотношенията между човешките същества са се умножили безкрайно. Но ние живеем в градове, които са като оглушителни фабрики, живеем в ужасни шумове, без нищо, което да ни напомня за нашия вътрешен свят. Общуването ни с този вътрешен свят не става чрез съзерцание, а чрез книги. Ние сме преминали от интуицията към интелектуализма.

За да намерим произхода на потока на интелектуализма, ние трябва да се върнем по-назад от Средните Векове. Епохата на раждането на чове-

шкия интелект, периодът когато се състоя това преобразуване, лежи около хиляда години преди Християнската ера. В епохата на Талес, Питагор, Буда. Тогава за пръв път възникна философията и науката, т.е. истина, представена на разума под формата на логика. Преди тази епоха, истината се представяше под формата на религия, на откровение, получено от учителите и възприето от масите. В наше време истината, преминаваща в индивидуалната интелигентност и охотно доказвана с аргументи, сякаш иска сама да си отреже крилата.

Какво се е случило във вътрешното естество на човека, което да оправдае този преход на неговото съзнание от един план на друг, от плана на интуицията към този на логиката? Тук ние се докосваме до един от основните закони на историята - закон вече неразпознаван от съвременната мисъл. Той е: Човечеството се развива по начин, който позволява на различните елементи и принципи на човешкото същество да се разгръщат и развиват в последователни степени.

Кои са тези принципи?

Първо, човекът има физическо тяло както минералното царство. Целият минерален свят може отново да бъде намерен в химията на тялото. Той има етерно тяло, което всъщност е жизнения принцип в него. Той има това етерно тяло както и растенията. Този принцип поражда процеса на хранене и силите на растежа и възпроизвеждане. Човекът има също и астрално тяло, в което се възпламеняват усещанията и чувствата, силите на радост и на страдание. Той има също астрално тяло, както животните.

Накрая, има един принцип в човека, за който не може да се говори като за тяло. Това е неговата най-вътрешна същност, различавайки го от всички други същества, от минерала, растението и животното. Това е душата, божествената искра. Индусът говори за него като Манас; розенкройцерите като за “неизразимото”. Едно тяло, в действителност, е само част и дял от друго тяло, но себето, “Азът” на човека съществува в себе си и сам по себе си - “Аз съм Аз”. Към този принцип другите се обръщат с “теб” или “ти”; той не може да бъде сбъркан с нищо друго във Вселената. Благодарение на това неизразимо, неизказуемо себе, човекът се издига над всички сътворени неща на Земята, над животните, наистина над всяко творение. Ето защо, в определени минали времена, изпълняващият свещенодействие йерофант в древните юдейски светилища казваше на Висшия Жрец: Шем-Хам-Форес, което означава: Какво е името Му (името на Бога)? Хе-Во-Хе, или - с една дума - Йеф или Йоф, значещо Бог, Природа, Човек; или отново, неизразимият “Аз” на човека, който е и човешки, и божествен.

Основите на тези принципи на човешкото същество бяха положени в

далечни епохи на неговия огромен еволюционен кръг - но те се развиват бавно, един по един.

Специалната мисия на периода, който започна около хиляда години преди Християнската ера, е да развие човешкия Аз в интелектуален смисъл. Но над интелектуалния план е този на Духа. Светът на Духа е това, до което ще достигне човекът в идващите столетия, и към което той ще се отправи занапред. Зародишите на това бъдещо развитие бяха посяти в света от Христос и от истинското Християнство.

Преди да говорим за този свят на Духа, ние трябва да разберем една от силите, посредством които човечеството като цяло премина от астралния към интелектуалния план. Това стана благодарение на новия вид брак. В стари времена женитбите се извършваха в лоното на същото племе или клан - който бе само разширение на семейството. Понякога дори се венчаваха братя и сестри. По-късно мъжете търсеха своите жени извън клана, извън племето, извън гражданската общност. Любима стана чуждата, непознатата. Любовта - която в някогашните дни играеше само естествена и социална роля - стана лично желание, а женитбата въпрос на свободен избор. Това е посочено в определени гръцки митове като този за отвличането на Елена и също в скандинавските и германските митове за Зигфрид и Гудрун. Любовта стана приключение, а жената - завоевание отдалеч.

Тази смяна на патриархалния брак със свободния съответства на новото развитие на човешките интелектуалните способности, на Аза. Има временно затъмнение на астралните способности за виждане и на силата за четене непосредствено в астралния и духовния свят - способности, включени в обикновената реч под името инспирация.

Нека сега се обърнем към Християнството. Братството на хората и култът към Единия Бог се определени негови черти, но те представят само външната, социална страна, не вътрешната, духовната реалност. Новият, тайнствен и трансцендентен елемент в Християнството е, че то създава божествена Любов, силата, която преобразува човека отвътре, квасът, чрез който бива издигнат целият свят. Христос дойде да каже: "Ако не оставите майка, съпруга и собственото си тяло, не можете да бъдете мои ученици."

Това не означава прекратяване на естествените връзки. Любовта се разширява отвъд границите на семейството върху всички човешки същества и бива променена в съживяваща, съзидателна, преобразуваща сила.

Тази любов бе основния принцип на розенкройцерската мисъл, но тя никога не бе разбрана от външния свят. Тя е предопределена да промени самата същност на всички религии, на всички култове, на

всички науки.

Напредъкът на човечеството е от несъзнателна духовност (предхристиянска), през интелектуализма (настоящата епоха), към съзнателна духовност, където астралните и интелектуалните способности се обединяват още веднъж и стават действащи чрез силата на Духа на Любовта, божествена и човешка. В този смисъл Теологията ще върви към това да стане Теософия.

Какво всъщност е Теология? Познание за Бог наложено отвън под формата на догма, един вид свръхестествена логика. А какво е Теософия? Познание за Бог, което разцъфтява като цвете в дълбините на индивидуалната душа. Бог, изчезнал от света, бива възроден в дълбините на човешкото сърце.

В розенкройцерския смисъл Християнството е едновременно най-висшето развитие на индивидуалната свобода и универсална религия. Там е общност на свободни души. Тиранията на догмата е заменена със сиянието на божествената Мъдрост, обхващаща интелигентността, любовта и действието.

Науката, която възниква от това, не може да бъде оценена със силата ѝ на абстрактно мислене, а със силата ѝ да кара душите да разцъфтяват и да дават плодове. Това е разликата между “Logia” и “Sophia”, между наука и божествена Мъдрост, между Теология и Теософия.

В този смисъл, Христос е центърът на езотеричната еволюция на Запада. Определени модерни теолози - преди всичко в Германия - се опитват да представят Христос като обикновено, наивно човешко същество. Това е ужасяваща грешка. В Него живее най-възвишеното съзнание, най-дълбоката Мъдрост, както и най-божествената Любов. Без такова съзнание, как би могъл Той да бъде върховно проявление в живота на цялата ни планетарна еволюция? Какво Му е дало тази сила да се издигне така високо над Своето време? Откъде идват трансцендентните Му качества?

II.

Целта на тази лекция е да разшири и задълбочи казаното в предишната лекция.

Разликата между Окултните Братства преди и след Християнството е, че преди появата на Християнството главната им мисия бе да пазят свещеното предание; след него бе да формират и оформят бъдещето. Окултната наука не е абстрактна и мъртва, а действена и жива.

Християнският окултизъм произлиза от манихейците, чиито основател, Манес, живя на Земята 300 години след Исус Христос. Същността на Манихейското учение е свързана с доктрината за Доброто и Злото. В

обикновената мисъл Добро и Зло са две неизменни величини, едната от която - Доброто - трябва да унищожи другата - Злото. За манихейците обаче Злото е съществена част от Космоса, съдействаща в еволюцията му, и накрая ще бъде погълнато и преобразено от Доброто. Великата черта на Манихейството е, че то изучава ролята на Злото и на страданието в света.

За да бъде разбрано развитието на човечеството, то трябва да бъде погледнато в неговата цялост. Само тогава можем да видим неговия висш идеал. Да вярваме, че за действието не е необходим идеал, е голяма грешка. Човек без идеали е човек без сила. Ролята на идеала в живота е като на парата в двигателя. Парата включва огромен обем "сгъстено пространство" в малко място - затова и огромната ѝ сила на разширяване. Магичната сила на мисълта е от същото естество. Нека тогава се издигнем до мисълта за идеала на човечеството като цяло, водено от нишката на неговата еволюция през времевите епохи.

Системи като дарвиновата също търсят тази ръководна нишка. Величието на дарвиновата мисъл не се поставя под въпрос, но тя не обяснява цялата еволюция на човека. Тя вижда само низшите, долни елементи. Така тя е с чисто физически обяснения, които не разпознават духовната същност на човешкото същество. Теории на еволюцията, основани изцяло на физически факти, приписват на човека животински произход, защото науката е установила, че при пещерния човек челото липсва. Окултизмът, знаейки че физическият човек не е нищо повече от израз на етерния човек, вижда нещо много различно. В настоящия момент от време, етерното тяло на човека има практически същата форма като физическото тяло, макар и да се простира малко отвъд него. Но колкото по-назад се връщаме в историята, толкова по-голяма е разликата в размерите на етерната глава и на физическата глава. Етерната глава се оказва много по-голяма. Това бе съществено в периода на земното развитие, предшестващ нашия. Хората, живели по онова време, бяха атлантите. Геолозите всъщност започват да откриват следи от древната Атлантида, от минералите и флората на тази древен континент, сега потънал в океана, носещ неговото име. Следи от самия човек още не са били открити, но това е само въпрос на време. Окултните предсказания винаги предшестваат достоверната история.

Предната част на човешката глава започна да се развива в европейските раси, които последваха тези на Атлантида. Фокусната точна на съзнание при атлантите лежеше извън челото, в етерната глава. Днес тя лежи вътре във физическата глава, малко над носа.

Нифелхайм или Небелхайм (земята на мистите) в германската митология е страната на атлантите. В онази епоха Земята бе по-гореща

и обвита с парни облаци. Континентът на атлантите бе унищожен от серия потопи, вследствие на които земната атмосфера се изчисти - едва тогава дойде синьото небе, бурята, дъжда, дъгата. Ето защо Библията казва, че когато спрял Ноевият ковчег, дъгата, “дъгата в небето” била нов знак за съюза между Бог и човека.

“Азът” на Арийската раса можеше да бъде съзнателно реализиран само когато етерното тяло бе централизирано във физическия мозък. Едва тогава човекът можеше да каже “Аз”. Атлантите говореха за себе си в трето лице.

Дарвинизмът е направил много грешки по отношение на различията на расите, понастоящем съществуващи на Земята. Висшите раси не са произлезли от низшите; напротив, последните представляват деградацията на висшите раси, които са ги предхождали. Предположете, че имаме двама братя - единият от които е здрав и интелигентен, а другият - тъп и глупав. И двамата произлизат от същия баща. Какво би трябвало да си помислим за човек, който вярва, че интелигентният брат произлиза от идиота? Това е единият вид грешки, направени от Дарвинизма спрямо расите. Човекът и животното имат общ произход; животните представляват деградация на единия общ предшественик, чието висше развитие се изразява в човека.

Това не трябва да ни кара да се гордеем, защото само благодарение на низшите царства висшите раси са били способни да се развият.

Христос измива краката на апостолите. Това е символ на смирението на Посветения пред по-низшите от него. Посветеният дължи съществуването си на онези, които не са посветени. Затова е и дълбоката смиреност на онези, които наистина знаят, пред онези които не знаят. Трагичната страна на космическата еволюция е, че една категория същества трябва да се принизят, за да могат другите да се издигнат. В този смисъл можем да оценим красотата на думите на Парацелз: “Наблюдавал съм всички същества - камъни, растения, животни - и те не ми изглеждат нищо повече от разпръснати букви, докато човекът е словото, живо и цялостно.”

Животните са кристализирани страсти.

В хода на човешката и животинската еволюция низшето се издига до висшето.

Противоречията в човека, начинът, по който елементите се смесват в него, съставят неговата карма, неговата съдба.

Точно както човекът се е изтръгнал от животинското, така той ще изтръгне себе си и от злото. Но никога досега той не е преминавал през толкова тежка криза като тази на настоящата епоха.

Злото и Доброто още са вътре в човека, точно както някога и животните

бяха вътре в него.

Целта на Манихейството е да пречисти хората, за да бъдат те спасители.

Учителят трябва да бъде слуга на всички.

Истинската моралност извира от разбиране за могъщите закони на Вселената.

III.

Един от основните принципи на окултизма, основан на закона на аналогията е, че Природата може да ни разкрие онова, което се случва в собственото ни същество.

Поразяващ и типичен пример за този закон, но напълно пренебрегван от ортодоксалната наука, е даден във Философския Камък, познат на розенкройцерите. В германско списание, публикувано в края на XVIII век, ние намираме споменат този Философски Камък. Говори се като за нещо съвсем реално и авторът пише: “Всеки се докосва често до него, въпреки че не го знае.” Това е вярно буквално. За да разберем тази мистерия, ние трябва да проникнем в лабораторията на Природата по-дълбоко, отколкото е навик на обикновената наука да прави.

Целият свят знае, че човекът вдишва кислород и издишва въглероден диоксид. При Йога това има едновременно физическо и духовно значение. Човекът не може да вдишва въглероден диоксид за целите на изхранването на съществото си. Той би умрял, докато въглеродният диоксид поддържа растенията живи. Растенията снабдяват човека с кислород, който му дава живот; те освежават въздуха и го правят годен за дишане. От друга страна, човекът и животните доставят на растенията въглероден диоксид чрез който те, на свой ред, се изхранват. Какво прави растението с въглеродния диоксид, който приема? То изгражда собственото си тяло. Знаем, че трупът на растението е въглен. Така въгленът е кристализирал въглероден диоксид.

Червената кръв на човека трябва да бъде освежена и обновена с кислород, понеже въглеродният диоксид не може да бъде използван за целите на изграждането на организма. Упражненията Йога са обучение, което позволява на човека да направи червената кръв строител на тялото. В този смисъл йогите работят върху телата си чрез своята кръв, също както растението работи с въглеродния диоксид.

Така ние виждаме, че силата на превръщане в Природата е представена във въглена, който е кристализирало растение. Философският Камък, в най-общия му смисъл, символизира силата на превръщане.

Законът на регресията, както и законът на възхода, е верен за всички същества. Минералите са дегенерирани растения; растенията са останки на животинския живот; животните и човека имат общ предшественик.

Човекът се е издигнал, животното е паднало. Духовната част на човека произлиза от Боговете. В този смисъл човекът е Бог, който е дегенерирал, и са буквално верни думите на Ламартин: “Човекът е паднал Бог, помнещ Небесата.”

Имаше епоха, когато животът на Земята бе полу-растителен, полу-животински. Самата Земя беше, така да се каже, едно огромно животинско същество. Цялата ѝ повърхност бе една маса от подобно на торф вещество с гигантски гори, растящи по него. Това е епохата, когато Земята и Луната бяха обединени в едно тяло. Луната представлява женския елемент на Земята.

Има същества, чиито прогрес е спрял, същества, които остават на пониска степен на еволюция. Имелът, например, е знак за тази древна епоха. Той е остатък от паразитните растителни същества, живели някога на Земята като върху растение. Оттам са и неговите особени, окултни свойства, познати на Друидите, които говорят за него като за най-свещеното от всички растения. Имелът е останка от лунната епоха на Земята. Той е паразитен, защото не се е научил като другите растения да живее направо върху минералната субстанция.

Болезтта е нещо аналогично. Тя е регресия, причинена от паразитните елементи в организма. Друидите и Скалдите знаеха връзката между имела и човека. Има отзвук от това в легендата за Балдур. Богът Балдур е убит с имел, защото имелът е враждебен елемент от предишните епохи - елемент, който вече не е свързан с човека. Другите растения, пригодили се към последвалите епохи, му засвидетелсват приятелството си.

Когато тази Земя-растение стана минерална, тя придоби, чрез металите, едно ново свойство - това да отразява светлината.

Една звезда е видима в небесата само когато е станала минерална. Има много небесни тела, невъзприемаеми за човешкото око и видими само за ясновидското виждане.

Земята бе “минерализирана”, съответно и физическото тяло на човека. Но характерната черта на човека е, че в него се случва двойствено движение. Като физическо същество, човекът се е принизил; като духовно същество, той се е издигнал. Свети Павел говори за тази истина когато казва, че има един закон за тялото и друг за Духа. Така човекът представлява едновременно край и начало.

Жизненоважен момент, точката на пресичане и на промяна на възходящия живот на човека, лежи във времето на разделяне на половете. Имаше епоха, когато двата пола бяха обединени в съществото на човека. Дори Дарвин разпознава това като вероятност. В резултат на разделянето на половете се роди един нов, всеобхватен елемент:

елементът на любовта. Привличането на любовта е толкова силно, толкова тайнствено, че тропични пеперуди от различни полове, пренесени в Европа и след това освободени, ще прелетят обратно и ще се срещнат по средата на пътя.

Има аналогия в отношенията, установени между света на човека и божествения свят и тези между човешкото царство и животинското царство. Кислородът и въглеродният диоксид са вдишвани и издишвани от човека. Растителното царство издишва кислород; човекът - след разделянето на половете - издишва любов. Боговете се изхранват от това излъчване на любов.

Как става така, че животните и човекът издишват любов?

Окултистът вижда в днешния човек едно същество в разгара на еволюцията. Човекът е едновременно паднал Бог и бъдещ Бог.

Царството на небесата се изхранва от излъчването на човешка любов. Древногръцката митология изразява тази истина, когато говори за нектара и амброзията. Боговете са толкова над човека, че тяхната естествена тенденция би била да го подчинят. Но има средно състояние на съществуване между човека и Боговете; точно както имелът е между растението и животното. Това е представено от Луцифер и луциферическия елемент.

Интересът на Боговете е елемента на човешката любов, чрез която бива поддържан техния живот.

Когато Луцифер, под формата на змия, подбужда човека да търси познание, Йехова е разгневен. Луцифер тук е разбран като падналият Бог, който внушава на човека желанието за лично познание. Това го поставя в опозиция на Божествената Воля, която го е създала по свой образ.

Розенкройцерската наука обяснява ролята на Луцифер в света. Ние ще се върнем на това по-късно. Тук само ще припомним следните думи на Розенкройцерския Орден: “Знай, човеко, че през твоето същество тече поток, който се издига нагоре, и поток, който слиза надолу.”

IV.

Има едно явление на физическия живот, което никога не е било обяснено от екзотеричната мисъл - хаотичният живот, свързан със съня, и наричан животът на съня.

Какво е сънят? Това е дейност, оцеляла от праисторически времена. За да я разберем чрез аналогията, нека разгледаме определено явление, което вече всъщност не принадлежи към физическия живот - органите, които сега са станали безполезни, недоразвити организми, от които естественикът не може да направи нищо. Такива са двигателните органи

на ухото и на окото, които вече не функционират, апендиксът, и особено епифизната жлеза в мозъка, която има форма на малка шишарка. Естествениците я обясняват като продукт на дегенерацията, като паразитен израстък в мозъка. Това не е вярно. В дълготрайните творения на Природата нищо не е безполезно. Епифизната жлеза е оцелелия остатък на орган от огромно значение в първичния човек, орган на възприятие, който служеше едновременно като антена, око и ухо. Този орган съществуваше в човека през неговия начален период на развитие, в дните когато полу-течната, полу-парна Земя беше още обединена с Луната. Човекът се движеше през полу-течния, полу-газообразен елемент като риба, ориентирайки се с този орган. Неговите възприятия бяха от зрително, алегорично естество. Потоците от топлина извикваха в него впечатлението за ослепително червено и за мощен звук. Потоците от студ предизвикваха впечатление със зелени и сини нюанси и с ясни, звънливи звуци.

Ролята, играна от епифизната жлеза, тогава беше от огромно значение. Но с минерализацията на Земята се появиха други сетивни органи, и в нас епифизната жлеза няма видима цел.

Нека сега се насочим към явлението на съня.

Сънят е недоразвита функция на нашия живот - наглед без приложение или цел. В действителност той представлява атрофирала функция - функция, която някога е породила съвсем различен модел на възприятие.

Преди Земята да стане метална, тя бе възприемаема единствено в астрален смисъл. Всички възприятия са относителни; те са само символични. Вътрешното ядро на истината е неизразимо и божествено. Това е прекрасно изразено в думите на Гьоте: "Всички предходни неща не са нищо друго освен символи."

Астралното виждане (което още присъства в съня) е алегорично и символично.

Ето примери за сънища, предизвикани от физически и телесни причини: Студент сънува, че негов другар му нанася удар, при което се води дуел и той самият е ранен. Той се събужда за да открие, че причината за съня е стол, паднал върху му. Или пък някой може да сънува препускащ кон, но звукът всъщност е предизвикан от тиктакането на часовника.

Телесната природа на човека лежи в основата на определени сънища, но други са пряко свързани с астралния и с духовните светове. Тази втора категория сънища са източникът на митовете.

Според мнението на съвременните учени митовете са поетични интерпретации на природните явления. Ако обаче изучим определени народни легенди, ние ще открием, че те са повече от това. Митовете и

легендите са основани на астрални виждания, които са били изопачени, променени и допълвани чрез преданието.

Помислете за славянската легенда за “Жената по Пладне”. Ако селяни, трудещи се по време на жътвата в непосилната жега на лятото легнат на земята да си починат по обед, вместо да се върнат по домовете си, се появява фигура на жена и им задава няколко гатанки. Ако спящият разреши гатанките, е спасен; ако ли не, жената го убива и разсича на две с коса. Легендата продължава, казвайки, че фантомът може да бъде обезпокоен с речитиране на стиховете на “Отче наш” в обратен ред. Окултизмът ни учи, че Жената по Пладне е астрална фигура, зъл дух, който се явява и подтиска човека по време на сън. Обърнатата молитва “Отче наш” показва, че в астралния свят всичко е отразено като в огледало (инверсия). В “Загадката на Сфинкса” Лудвиг Лайстнер казва, че източникът на легендата за Сфинкса може да се намери всред всички раси. Той твърди също, че всички легенди се били породени в състояние на по-висш сън, където се възприемат реалности, и че сфинксът в действителност е една демонична фигура.

Следователно произходът на всички митове е едно сънно съзнание, или възприемане на един реален свят в астрални символи. Митовете описват астралния свят, видян в символични видения.

В хода на историята ние откриваме, че създаването на митове се прекратява, когато започва да се развива животът на логиката и интелектуалността.

Известен на окултизма закон е, че с всеки нов етап на еволюцията се появява елемент от миналото. Древни способности, оцелели от минали епохи, и атрофирани в човешкото същество, действат като ферменти за по-следващо развитие; те са като маята, която кара тестото да втаса. Настоящата способност за сънуване у човека ще породи един нов вид виждане, едно възприятие на астралния и на духовния свят.

Днешният човек живее само в своите сетива и интелект, който доразвива онова, което му казват сетивата. В бъдеще интелектът на човека ще се пробуди до пълната светлина на съзнанието и той ще живее съзнателно в астралния свят.

Трансът на хипнотизирания и на медиума е атавистично явление, обвързано с понижено съзнание. Посветеният ясновидец не е неуравновесен визионер; той предварително притежава съзнанието, което в бъдещите епохи ще бъде притежание на всички хора; той стои твърдо на земята като повечето обикновени човешки същества; разумът му е също толкова ясен и сигурен, само че той вижда в два свята.

Закон на еволюцията е, че определени органи атрофират, за да поемат впоследствие нови функции.

Епифизната жлеза има определена връзка с лимфната система. В древни времена тази жлеза бе орган за възприемане на външния свят и още може да се види близо до върха на главата на новороденото, където меката материя напомня естеството на човешкото тяло в древни времена.

В нашия интелектуален живот сънят играе роля, подобна на тази на епифизната жлеза във физиологията на човешкото тяло.

Защо има слизащ и възлизащ процес в еволюцията? Каква е целта на злото? Това се тежки въпроси, които никога не са били разрешени от науката или религията. Въпреки това целият проблем на възпитанието зависи от тяхното разрешаване.

Не можем да говорим за зло в абсолютен смисъл. Злото всъщност играе роля в развитието на съществата и на разгръщането на свободата.

Материалистът няма да допусне, че мислите, породени в нас от Природата, всъщност вече се съдържат в нейното същество. Той си представя, че ние вливаме своите мисли в Природата.

През Средновековието розенкройцерите имаха навика да поставят чаша с вода пред новопослушника и да му казват: “Тази вода не може да бъде в чашата, ако някое същество не я поставило там”. Така е и по отношение на идеите, които намираме изразени в Природата. Те трябва да се били вложени там от божествените Интелигенции, от служителите на Логоса.

Мислите, които извличаме от Вселената, всъщност са вече там. Всичко, което ние създаваме, се съдържа вече някъде във Вселената.

Да се подценява стойността на физическото тяло е погрешна идея от страна на някои мистици. То има толкова голяма стойност, колкото и астралното тяло; неговата мисия е да стане храм на душата.

Помислете за удивителната структура на бедрото, за костта, която носи цялото тяло. Нейната конструкция е такава, че се поражда максимум сила с минимално количество субстанция. Никой инженер не може да създаде такава чудесна сруктура. В сравнение с физическото тяло астралното тяло - седалище на страсти и желания - е грубо и недоразвито.

Физическият свят е израз на възплътената мъдрост, на божествената мъдрост.

Розенкройцерите учеха, че Земята, в първични времена, е била Земя на Мъдростта. Днес можем да я наречем Земя на Любовта. Мисията на човека е да постигне за несъвършената част на своето същество онова, което божествената мъдрост някога постигна за неговото физическо тяло. Той трябва да облагороди своето астрално тяло и след това света около себе си.

Всичко онова, което е влязло в нас без нашата съзнателна воля под влиянието на божествената мъдрост - това е Инволюция. Всичко онова, което трябва да породим от себе си по силата на съзнателната воля - това е Еволюция.

В хода на столетията пирамидите ще изчезнат, но идеите, които ги родиха, ще се развиват нататък. Днешната катедрала ще приеме друга форма. Картините на Рафаел ще се разпаднат в прах, но душата на Рафаел и идеите, които представят неговите творения, завинаги ще бъдат живи сили. Днешното изкуство ще бъде утрешната природа и в нея то ще разцъфти отново. Така Инволюцията става Еволюция.

Тук имаме точката на пресичане между божественото и човешкото, двойствената сила, която довежда Бога до човека и издига човека до Бога.

V.

Преди да се впуснем в темата, ние трябва да осъзнаем, че откакто окултизмът се популяризира, определена част от теософската литература породи грешни идеи за истинската цел на окултната наука. Твърди се, че целта е унищожаването на тялото чрез аскетизъм и че реалността е илюзия, която трябва да бъде завладяна, позовавайки се на "майя"-та, за която се говори в индийската философия. Това е нещо повече от преувеличение; това е истинска грешка, противоречаща на науката и на практиката на окултизма.

Гръцката образност сравнява душата с пчела и спрямо фактите това е повече от вярно. Точно както пчелата излиза от кошера и събира сока на цветята за да го превърне в мед, така и душата идва от Духа, прониква в реалността и събира нейната същина, която след това бива отнасяна отново към Духа.

Окултизмът не презира реалността, а по-скоро се опитва да я разбере и използва. Тялото е не само одежда, то е инструмент на Духа. Окултизмът не е наука, която подчинява тялото, а ни учи как да го използваме за висши цели. Може ли да се каже, че разбираме природата на магнита, ако го опишем само като парче желязо, оформено като подкова? Разбира се, че не. Но ние ще сме я разбрали, ако кажем: "Магнитът е парче желязо, имащо силата да привлича други късчета желязо." Видимата реалност е изцяло проникната от по-дълбока реалност и тази по-дълбока реалност е онова, в което душата се опитва да проникне и овладее.

Хиляди години висшата мъдрост бе пазена в дълбока тайна от Окултни Братства. Човек трябваше да принадлежи към някое от тези Братства, преди да може да научи дори основите на окултната наука. За да влезе в

Братството, той трябваше да премине определени изпитания и да се закълне, че няма да злоупотреби с истините, които му бяха разкривани. Но условията на цивилизацията, и особено на човешкия интелект, след XVI век и преди всичко в последното столетие се промениха изцяло под влиянието на научните открития. В резултат на науката определен брой истини, свързани с Природата и света на сетивата - които в древни времена бяха известни само на Посветените - станаха публично достояние. Познанието, притежавано днес от науката, някога беше под опеката на Мистериите. Посветените винаги са знаели онова, което всички хора бяха предопределени да узнаят. Ето защо Посветените са били наричани пророци.

Идването на Християнството причини голяма промяна в начина на Посвещаване. След времето на Христос Исус Посвещението не е същото, както преди Неговото идване. Ние можем да разберем това само изучавайки устройството на човека и седемте основополагащи принципа на неговото съществуване.

Физическото тяло, видимо за нормалното око и познато на науката. Като чисто физическо същество човекът съответства на минералния свят; той е съчетание на всички физически сили във Вселената.

Етерното тяло. Как става възприемаемо то?

Ние знаем, че хипнозата причинява различно състояние на съзнанието, не само в хипнотизирания субект, но и в хипнотизатора, който внушава всичко, което поиска, на своя субект. Той може да го накара да мисли, че столът е кон, или че столът не е там, или че няма никой в стая, която всъщност е пълна с хора. Посветеният съзнателно упражнява сила, чрез която може да заличи от своето виждане физическото тяло на човека пред него. Тогава, на мястото на физическото тяло, той вижда не празно пространство, а етерното тяло. Това тяло донякъде наподобява физическото тяло, и все пак е различно. То заема формата на физическото тяло, простирайки се малко отвъд него. Етерното тяло е повече или по-малко светещо и флуидно. Вместо органи има потоци от различни цветове, като сърцето е същински водовъртеж от сили и струящи потоци. Етерното тяло е “етерният двойник” на материалното тяло. Човекът го притежава заедно с растенията. То не се поражда от физическото тяло, както вярват естествениците; напротив, то е силата за растежа, за ритъма и за възпроизвеждането.

Астралното тяло няма формата нито на етерното, нито на физическото тяло. То е яйцевидно и се простира отвъд тялото като облак, като аура. Астралното тяло може да приема всички цветове на дъгата, според вълнението, който го одушевява. Всяко вълнение си има свой астрален цвят. Освен това, астралното тяло е, в известен смисъл, синтез на

физическото и етерното тяло поради това, че етерното тяло има винаги противоположен характер на пола на физическото тяло. Етерното тяло на мъжа е женско; етерното тяло на жената е мъжко. И при мъжа, и при жената астралното тяло е двуполово. В този смисъл, следователно, то е синтез на другите две тела.

Себето - Манас на санскрит, Йоф на иврит - е интелигентната, разумна душа. Тя е неразрушимата индивидуалност, която може да се научи да строи другите тела - "неизразимото", човешкият Аз и божественият Аз. Съюзът на тези четири елемента бе почитан от Питагор в знака на тетраграмата.

Еволюцията на човека се състои в преобразуване на низшите тела с помощта на Аза в духовни тела. Физическото тяло е най-древния принцип - затова и най-съвършеният - на човешкото същество. Задачата на настоящата епоха на човешката еволюция е да преобрази астралното тяло.

В цивилизования човек астралното тяло е разделено на две части - низша и висша. Низшата част е все още хаотична и тъмна, а висшата е светеща, проникната дори и сега от силите на Манас - с други думи, има определен ред и порядък.

Когато Посветеният е пречистил астралното си тяло от всички животински страсти, когато то е станало изцяло светещо (първата фаза на Посвещение), той е стигнал до степената на катарзис. Едва тогава той може да работи върху етерното си тяло и по този начин да "сложи печата си" върху физическото тяло. Само по себе си астралното тяло няма пряко влияние върху физическото тяло. Неговите сили трябва да преминат чрез етерното тяло. Задачата на ученика, следователно, е свързана с преобразуването на астралното и етерното тяло с цел накрая да придобие пълен и цялостен контрол върху физическото тяло. Така той става учител.

Тук ние се докосваме до един удивителен закон на човешката природа, доказващ, че Аза и Манас са централни точки за развитието на човека. Когато Манас доминира над астралното и етерното тяло, човек придобива нови способности и те на свой ред влияят на духовната и божествена форма на човека. Когато Манас работи върху етерното тяло, се поражда светлина и сила за целите на духовното същество на човека (Буди). Когато Манас работи върху физическото тяло, се пораждат светлина и сила за божествения Дух на човека (Атма). Еволюцията на човека, следователно, се равнява на преобразуване на низшите тела от висшето Себе.

Ние има чудесен пример за работата на низшия Аз в един анекдот, разказан от Дарвин. При едно от своите пътувания той разговарял с

канибал и попитал, чрез преводач, дали той не чувства отвращение към яденето на човешка плът. Тогава дивакът избухнал в смях, казвайки: “Един човек трябва да е опитал човешка плът, преди да може да знае дали тя е добра на вкус. И въпреки всичко ти не знаеш нищо за това.”

Преобразуването на астралното тяло върви ръка за ръка с контрола на чувствата и тяхното пречистване.

В нашата епоха низшата част на астралното тяло на човека е тъмна; висшата част е прозрачна и изпълнена с цветове. Висшата част е била променена и проникната от Аза, но низшата част още не е. Когато човек е преобразувал цялото астрално тяло, ние казваме, че го е превърнал в Манас. Едва тогава той може да започне да работи върху етерното тяло. Има причина това да е така. Всичко в астралното тяло е мимолетно. Всичко, което се случва в етерното тяло, оставя неизлечима следа, която бива, освен това, наложена като печат върху физическото тяло.

Висшите степени на Посвещение се състоят в контролиране на всички явления, свързани с физическото тяло, във волевото им овладяване и контролиране. Посветеният притежава Аتما до степенята, до която постига това; той става Мъдрец и има власт над Природата.

Разликата между източното и западното Посвещение се състои в медота, по който учителят довежда ученика до там да бъде способен да работи върху своето етерно тяло. Тук трябва да разгледаме различните състояния, в които се намира човекът по време на сън и в будния живот. По време на сън астралното тяло е частично освободено от физическото тяло и е в състояние на бездействие, но вегетативната дейност на етерното тяло продължава.

При смъртта етерното и астралното тяло са изцяло отделени от физическото тяло. В етерното тяло - което е носителят на паметта - се намира споменът за отминалия живот, и в момента в който етерното тяло се освободи, умиращите имат пред себе си жива картина на целия си живот. Освободено от физическото тяло, етерното тяло става много по-сетивно и чувствително, защото вече не е проникнато от физическа субстанция.

Източното Посвещение се състоеше в процеса, посредством който етерното и астралното тяло на ученика бяха изтласквани от физическо тяло. Той лежеше в транс, продължаващ три дни, и през това време йерофантът контролираше освободеното му етерно тяло, изливайки в него импулси и учейки го на мъдрост, която оставаше като мощно, трайно впечатление. Когато се събудеше от трансa, новият Посветен откриваше себе си притежател на тази мъдрост поради това, че паметта се намира в етерното тяло. Мъдростта беше окултната доктрина, но тя носеше постоянния и личен печат на йерофанта, който я е внедрил там.

За човек, преминал през това Посвещение, се говореше като за “роден втори път”.

Процесът на западното Посвещение е съвсем различен. Източното Посвещение се състои, докато човекът е в състояние на сън; западното Посвещение трябва да бъде постигнато в състояние на будност. С други думи, няма разделяне на етерното и физическото тяло. В западното Посвещение ученикът е свободен; учителят играе само ролята на пробуждащ. Той не се опитва да доминира или превръща; той просто излага онова, което той сам е видял. И как би трябвало да го слушаме ние? Има три начина на слушане: да приемем думите като неоспоримо авторитетни; да бъде скептични и да се борим с онова, което чуваме; да обърнем внимание на казаното без раболепие, сляпа доверчивост и без систематично противопоставяне, позволявайки на идеите да работят върху нас и наблюдавайки техните въздействия. Последното е отношението, което ученикът трябва да възприеме спрямо своя учител в западното Посвещение.

Посветителят знае, че онзи, който е господар, трябва да бъде и слуга. Неговата задача не е да оформя душата на своя ученик по свой собствен образ, а да разкрие и разреши загадката на тази душа. Учението, давано от Посветителят, не е догма; то е само импулс за развитие. Всяка истина, която не е в същото време и един жив импулс, е безплодна истина. Ето защо всички мисли трябва да бъдат изпълнени с елемента на душата. Мисълта трябва да бъде проникната с чувство; в противен случай тя няма да премине в сферата на душата и ще бъде една мъртвородена мисъл.

VI.

Първото нещо, което трябва да се осъзнае е, че Йога не е внезапно, спонтанно събитие, а процес на постепенно обучение, на вътрешно преобразяване. Той не се състои, както често се предполага, в серия външни привиквания и аскетични практики. Всичко трябва да протича в дълбините на душата.

Често се казва, че първите стъпки на Посвещение са изпълнени с рискове и смъртни опасности. Има известна истина в това. Посвещение, или Йога, е да стигнеш до раждане на висшата душа, която спи във всяко човешко същество. Астралното тяло се изправя пред опасности, аналогични на тези, съпътстващи физическото раждане; има родилни мъки преди душата да излезе от човешката природа на желание. Разликата е, че раждането на Духа е много по-продължителен процес от този на физическото раждане.

Нека вземем друго сравнение. Висшата душа е тясно свързана с

животинската душа. Чрез тяхното съединяване страстите биват смекчени, одухотворени и контролирани според степента на интелигентност и воля на човека. Това сливане е от полза за човека, но той плаща за него със загубата на ясновидството. Представете си зелена течност, получена от съчетаване на сини и жълти елементи. Ако успеете да ги разделите, жълтото ще се утаи, а синьото ще се издигне на повърхността. Нещо подобно се случва когато, чрез Йога, животинската душа бива отделена от висшата душа. Последната придобива ясновидско виждане; първата е оставена на собствените си сили, и ако не е била пречистена от Аза, тя се отдава на своите страсти и желания. Това често се получава в случая на медиумите. “Пазачът на Прага” защитава човека от тази опасност.

Първото условие, изискващо се от Посветения, е неговият характер да бъде силен и той да бъде господар на своите страсти. Йога трябва да бъде предшествана от строга дисциплина и от постигане на определени качества, първото от които е вътрешно спокойствие. Обикновената “моралност” не е достатъчна, защото тя се отнася само за поведението на човека във външния свят. Йога е свързана с вътрешния човек.

Ако се казва, че състраданието е достатъчно, нашият отговор ще бъде: състраданието е добро и необходимо, но пряко няма нищо общо с окултното обучение. Състрадание без мъдрост е слабо и безсилно.

Задачата на окултиста, на истинския Посветен, е да промени посоката на потока на своя живот. Днес действията на човека са подбуждани и определяни от неговите чувства - така да се каже, от импулси от външния свят. Действия, определяни от пространството и времето, нямат никакво значение. Трябва да се отиде отвъд времето и пространството. Как можем да постигнем това?

Контрол на мисълта. Трябва да можем да концентрираме мисълта си върху един обект и да я задържим там.

Контрол на действията. Отношението ни към всички действия, били те банални или значими, трябва да бъде да доминираме, управляваме и да ги държим под контрола на волята. Те трябва да бъдат резултат на вътрешна инициатива.

Равновесие на душата. Трябва да има умереност в тъгата и в радостта. Гьоте е казал, че душата, която обича, до смъртта си е еднакво щастлива и еднакво тъжна. Окултистът трябва да понася най-голямата радост и най-дълбоката тъга с еднакво хладнокръвие на душата.

Оптимизъм - становището, което търси доброто във всичко. Дори в престъплението и в глупостта има елемент на добро. Една персийска легенда разказва, че веднъж Христос минал покрай труп на куче и Неговите ученици отвърнали глава с отвращение. А Христос казал: “О,

зъбите му са прекрасни.”

Доверие. Умът трябва да бъде отворен за всяко ново явление. Никога не трябва да позволяваме преценките ни да се определят от миналото.

Вътрешно равновесие, което е резултат на тези подготвителни мерки. Тогава човекът е достатъчно зрял за вътрешно обучение на душата. Той е готов да стъпи по пътя.

Медитация. Трябва да можем да направим себе си слепи и глухи за външния свят и за спомените си от него, до точката, където да не може да ни обезпокои дори изстрел на пушка. Това е прелюдия към медитацията. Когато е била създадена вътрешната пустота, човекът е способен да получи подбуда от своето вътрешно същество. Тогава душата трябва да бъде събудена в самите ѝ дълбини с определени идеи, способни да я тласнат към нейния извор.

В книгата “Светлина по пътя” има четири изречения, които могат да бъдат използвани в медитация и вътрешна концентрация. Те са много древни са били използвани от Посветените векове наред. Тяхното значение е дълбоко и многостранно.

“Преди очите да могат да виждат, те трябва да не могат да плачат.”

“Преди ухото да може да чува, то трябва да е изгубило своята чувствителност.”

“Преди гласът да може да говори в присъствието на учителите, той трябва да е загубил силата да наранява.”

“Преди душата да може да стои в присъствието на учителите, краката ѝ трябва да бъдат измити с кръвта на сърцето.”

Тези четири изречения имат магическа сила. Но ние трябва да ги съживим вътре в нас, трябва да ги обичаме както майката обича своето дете.

Тази първа степен на обучение има силата да развие етерното тяло и особено горната му част, която съответства на главата. Вече развил горната част на етерното тяло, ученикът трябва да започне да контролира дихателната и кръвоносната система, белите дробове и сърцето. В отдалечени епохи на земната еволюция човекът живееше във водата и дишаше с хриле като риба. Свещената литература посочва времето, когато той започна да диша въздуха на небето. Книга Битие казва “Бог вдъхна в ноздрите му дъха на живота.”

Ученикът трябва да пречисти и причини промени в своята дихателна система. Всяко развитие води от хаос към хармония, от липса на ритъм към ритъм (евритмия). В инстинктите трябва да бъде внесен ритъм.

В древни времена, различните степени на Посвещение бяха наричани с характерни имена:

Първа степен: Гарванът (онзи, който стои на прага). Гарванът се

появява във всички митологии. Според Едите той шепне в ухото на Вотан какво вижда надалеч.

Втора степен: скритият Учен, или Окултистът.

Трета степен: Войнът (борба и стремеж).

Четвърта степен: Посветеният носи името на своя народ - той е “персиец” или “грък”, защото душата му е израстнала до точка, където включва душата на неговия народ.

Шеста степен: Посветеният е Слънчев Герой, или Слънчев Вестител, защото неговият напредък е толкова хармоничен и ритмичен като този на Слънцето.

Седма степен: Посветеният е “Отец”, защото има силата да прави от хората ученици и да бъде защитник на всички; той е Бащата на новото същество, “роденият повторно” във възкръснатата душа.

Слънцето представлява съживителното движение и ритъм на планетарната система. Легендата за Икар е легенда за Посвещението. Икар се опитва да достигне Слънчевата Сфера преждевременно, без необходимата подготовка, и е отхвърлен надолу.

Новият ритъм на дишане причинява промяна в кръвта. Човек е пречистен дотам, че е способен сам да произвежда кръв без помощта на хранене. Продължителната медитация променя естеството на кръвта. Човек започва да издишва по-малко въглерод; той задържа определено количество и го използва за изграждането на своето тяло. Въздухът, който той издишва, е чист. Той постепенно започва да става способен да преживява със силите, съдържащи се в собствения му дъх. Той постига алхимично преобразуване.

Какви са висшите степени на Йога?

Посветеният намира спокойствие в своята душа. Постига се астрално виждане - където всичко е символичен образ на реалността. Това астрално виждане, което възниква в спящо състояние, е все още непълно.

Сънищата спират да бъдат хаотични. Човек разбира отношението между символизма на съня и реалността; той придобива контрол над астралния свят. И тогава в душата се събужда вътрешната астрална светлина, която възприема другите души в истинската им същност.

Установява се продължителност на съзнанието между будното състояние и спящото състояние. Астралният живот се отразява в сънища, но в дълбокия сън се появяват чисти звуци. Душата изживява вътрешните слова, изливащи се от всички същества като могъща хармония. Тази хармония е проявление на реалността; тя бе наречена от Платон и Питагор хармонията на сферите. Това не е поетична метафора, а реалност, изживявана от душата като вибрация, излъчвана от душата

на света.

Гьоте, който получи посвещение между периодите си на живот в Лайпциг и Страсбург, знаеше за хармонията на сферите. Той я изрази в началото на “Фауст” в думите, казани от Архангел Рафаел:

“Звучат в хармония Вселените

И в хора на сферите се чува гръм.

Златното Слънце неизменно
тече по своя предписан път.”

В дълбок сън Посветеният чува тези звуци сякаш са звуци от тропети и от падане на гръмотевица.

VII.

Ролята на Християнството в човешката история е единствена по рода си. Идването на Християнството представлява, в известен смисъл, централният момент, повратната точка между инволюцията и еволюцията. Ето защо то излъчва толкова ярка светлина – светлина, която никъде не е така изпълнена с живот както в Евангелието на св. Йоан. Правилно би било да се каже, че само в това Евангелие се проявява пълната сила на светлината.

Не може да се каже, че съвременната теология има това схващане за Евангелието. От историческа гледна точка то се счита за по-низше спрямо трите синоптични Евангелия, бидейки в известен смисъл апокрифно. Самият факт, че за неговото съставяне се говори като за състояло се през II век след Христа е накарало определени теолози, изучаващи Библията, да бъдат критични към него, считайки го за труд на мистичен поет и александрийски философ.

Окултизмът има съвсем различно разбиране за Евангелието на св. Йоан. През Средните Векове няколко Братства виждаха в това Евангелие същинския извор на Християнските истини. Такива братства бяха Братството на св. Йоан, албигойците, катарите, тамплиерите и розенкройцерите. Всички те се занимаваха с практически окултизъм и гледаха на това Евангелие като на своя Библия. Може да се каже, в известен смисъл, че легендата за Граала, за Парсифал и Лоенгрин произлезе от тези Братства и че тя бе народния израз на тайните доктрини.

За всички членове на тези различни Ордени се считаше, че притежаваха тайното. Те бяха предтечите на едно Християнство, което щеше да се разпространи по света в по-късни времена. В Евангелието на св. Йоан те намираха тайното, защото думите му съдържаха вечна истина – истина, приложима за всички времена. Истина като тази възражда душите на всички, които я осъзнават в дълбините на своето съществуване. Евангелието

никога не беше разглеждано или четено просто като литературно съкровище. То бе използвано като инструмент за развитието на мистичния живот на душата. Нека за начало оставим неговата чисто историческа стойност извън сметките.

Първите четиринадесет стиха на това Евангелие бяха предмет на всекидневна медитация сред розенкройцерите. За тези стихове се считаше, че имаха магическа сила – факт, добре познат на окултистите. Повтаряйки тези стихове в един и същ час, ден след ден без прекъсване, розенкройцерите започваха да виждат в съновидения всички събития, записани в Евангелието и ги преживяваха във вътрешна опитност.

Така в духовно виждане розенкройцерите виждаха живота на Христос – нещо повече, Самият Христос, роден в дълбините на душата. Разбира се, те вярваха в действителното и историческо съществуване на Христос, защото да познаваш вътрешния Христос е също да разпознаваш и външния Христос.

Днес един материалист може да попита дали факта, че розенкройцерите имаха тези видения, е доказателство за действителното съществуване на Христос. На това окултистът ще отговори: “Ако нямаше око да възприема Слънцето, нямаше да има Слънце; но ако в небесата нямаше Слънце, нямаше да има око което да го възприема. Защото Слънцето е това, което в течение на епохите е формирало и изградило окото, за да може то да съзре светлината.” В този смисъл розенкройцерите казваха: “Евангелието на св. Йоан събужда твоите вътрешни сетива, но ако Го нямаше живия Христос, Той не би могъл да живее в теб.”

Мисията, изпълнена от Христос-Исус, не може да бъде разбрана в цялата ѝ дълбочина, докато не осъзнаем разликата между Древните Мистерии и Християнската Мистерия.

Древните Мистерии бяха пазени в храмовите светилища. Посветените бяха онези, които бяха пробудени. Те се бяха научили да работят върху етерното тяло и бяха “второ-родените”, защото можеха да възприемат истината в двоен смисъл: пряко, чрез сън и астрално виждане, и косвено, чрез сетивно възприятие и логика. Посвещението, през което те преминаваха, се извършваше на три степени: живот, смърт и възкресение. Ученикът прекарваше три дни в саркофаг в гробницата на храма. Неговият Дух бе освобождаван от тялото му; но на третия ден, след призива на йерофанта, Духът слизаше отново долу в тялото от космическите пространства на всемирния живот. Човекът бе преобразено, новородено същество. Най-великите гръцки писатели говореха са тези Мистерии с огромна почит и вдъхновение. Платон отиде толкова далеч, за да каже, че единствено Посветеният е достоен за името човек. Това древно посвещение имаше своята връхна точка “в

Христос”. Христос представя кристализиралото посвещение на живота на сетивата. Всичко, което бе виждано свръхсетивно в Древните Мистерии стана, в Христос, исторически факт на физическия план. Смъртта преминавана от древните Посветени бе само частична смърт в етерния свят. Смъртта на Христос бе пълна и завършена смърт във физическия свят.

Възкресяването на Лазар може да се разглежда като момент на преход между древното посвещение и Христовото посвещение. В четвъртото Евангелие не е направено никакво споменаване за самия Йоан преди края на историята за смъртта на Лазар. “Ученикът, когото Исус обичаше” е този, който премина през степените на смърт и възкресение при посвещението и който бе призван за нов живот от гласа на Самия Христос. Йоан е Лазар, който излезе от гроба след своето посвещение; той надживя смъртта, преминалата от Христос. Такъв е мистичният път, скрит в дълбините на Християнството.

Сватбата в Кана изразява една от най-дълбоките тайни в духовната история на човечеството. Тя е свързана с думите на Хермес: “Горе е както долу”. На сватбата в Кана водата е превърната във вино. Символичното значение на това чудо е, че жертвата на вода щеше да бъде заменена за известно време с жертва на вино.

Имало е епохи в историята на човека, когато виното не е било познато. В дните на Ведите то бе практически непознато. В епохите, когато не се пиеше алкохол, идеята за предишно съществуване и за много животи се изповядваше всеобщо; никой не се съмняваше в нейната истинност. След като човекът започна да пие вино обаче, познанието за прераждането бързо западна; накрая то напълно изчезна от съзнанието на човека. То съществуваше само сред Посветените, които не пиеха алкохол. Алкохолът има особено силен ефект върху човешкия организъм, особено върху етерното тяло, което е седалището на паметта. Алкохолът помрачава интимните дълбини на паметта. “Виното предизвиква забрава” – така казва поговорката. Забравата не е само повърхностна или краткотрайна, а дълбока и постоянна и се получава умъртвяване на силата на паметта в етерното тяло. Ето защо, малко по-малко, хората загубиха своето инстинктивно знание за прераждането, когато започнаха да пият вино.

Вярата в прераждането и в закона на Кармата имаше огромно влияние не само върху индивида, но и върху неговото социално чувство. Това му помагаше да търпи неравенството в човешкия живот. Когато нещастният египетски работник работеше върху пирамидите, или най-низшата каста инду си строиха гигантските индийски храмове в сърцето на планините, те си казваха, че едно друго съществуване ще ги

възнагради за търпеливо понесените мъки, че техният господар, ако беше добър, е вече преминал подобни изпитания, или че ще трябва да ги премине в бъдеще, ако беше несправедлив и жесток.

Когато наближи ерата на Християнството, за човекът бе предопределено да навлезе в епоха на концентриране върху земните усилия; той щеше да работи в посока подобряване на земното съществуване, за развитието на интелекта, на логическото и научно разбиране на Природата. Познанието за прераждането, следователно, щеше да бъде загубено за две хиляди години и виното бе средството за тази цел.

Такъв е дълбокия фон на култа към Бакхус, Бога на виното и опиянението. (Бакхус е народния израз на Бог Дионис в Древните Мистерии, на когото трябва да се приписва съвсем различно значение.) Такова е също и символичното значение на сватбата в Кана. Водата служеше за нуждите на древното жертвоприношение; виното щеше да служи за целите на новото. Думите на Христос “Щастливи са онези, които не са видели и въпреки това са повярвали”, се отнасят към новата епоха когато човекът – изцяло отдаден на земните си задачи – щеше да живее без спомен за своите прераждания и без пряко виждане на божествения свят.

Христос ни е оставил един завет в сцената на планината Табор, в Преображението пред Петър, Яков и Йоан. Учениците Го видяха между Илия и Мойсей. Илия представя Пътя на Истината, Мойсей – самата Истина; а Христос – Животът, чиито символ са те. Ето защо Христос може да каже за Себе Си: “Аз съм Пътят, и Истината, и Животът.”

Така целият живот е съсредоточен, осветен, задълбочен и преобразен в Христа. Той е символ на миналото на човешката душа чак до нейния първичен източник и загатва нейното бъдеще до точката на съюз с Бога. Християнството е не само сила на миналото, но и на бъдещето. Също както розенкройцерите, днешният окултист учи за Христос в най-вътрешното същество на всяка индивидуалност и, за в бъдеще, в цялото човечество.

VIII.

Християнското посвещение съществува от основаването на Християнството. През Средните Векове и в наше време то е останало същото сред няколко религиозни Ордена, както и сред розенкройцерите. То се състои в духовна подготовка, която достига своята кулминация в определени еднакви и неизменни белези. Братствата където, в дълбока тайна, се даваше това обучение, са домът на целия духовен живот и религиозен напредък.

В определено отношение Християнското посвещение е по-трудно за постигане от посвещението на древните времена. То е обвързано със същността и мисията на Християнството, което дойде в света във време, когато човекът бе слязъл най-дълбоко в материята. Това слизване трябваше да го проникне с ново съзнание, но борбата, включена в издигането от дълбините на материализма, изисква по-голямо усилие и прави посвещението по-трудно. Ето защо християнските учители изискват силно смирение и себеотдаване от своите ученици.

Християнското посвещение винаги се е състояло от седем степени, четири от които съответстват на Христовите Страдания. Степените са:
Измиването на нозете.

Бичуването.

Трънният венец.

Носенето на кръста.

Мистичната смърт.

Полагането в гроба.

Възкресението.

Измиването на нозете е подготвително упражнение с морален характер, свързан със сцената, където Христос измива краката на учениците преди празника Пасха (Йоан 13): “Истина, истина ви казвам, няма слуга по-горен от господаря си; нито пратеник по-горе от онзи, който го е пратил.” Теологията дава чисто морална интерпретация на този акт и гледа на него просто като на пример за дълбока смиреност и себеотдаване на Учителя към Неговите ученици и Неговото дело. Розенкройцерите също поддържаха този възглед, но в един по-дълбок смисъл, свързвайки тази история с еволюцията на всички същества в Природата. Сцената наистина е едно загатване на закона, че висшето е продукт на низшето. Растението би могло да каже на минерала: Аз съм над теб доколкото имам живот, който ти нямаш; но без теб аз не бих могло да съществувам, защото субстанциите, които ме изхранват, се вземат от теб. Животното също може да каже на растението: Аз съм над теб, защото имам чувства, желания, способността за волно движение, която ти нямаш; но без храната която ти ми даваш, без твоите листа и плодове, аз не бих могло да живея. И човекът би трябвало да каже на растението: Аз съм над теб, но на теб аз дължа кислорода, който дишам. На животното той трябва да каже: Аз имам душа, а ти нямаш; но въпреки това ние сме братя и приятели, въввлечени във великия процес на еволюцията. Езотеричният смисъл на измиването на нозете е, че Исус Христос, Месията, Божият Син не би могъл да съществува без Апостолите.

Новоприетият, който медитира на тази тема месеци и години, има

видение за измиването на нозете в астралния свят по време на сън. Тогава той е готов да премине към втория етап на Християнското посвещение.

Бичуването – на тази степен човек се учи да устоява на бичуванията на живота. Животът носи страдания от всякакъв вид – физически, морални, интелектуални, духовни. Животът се схваща като страшно и непрекъснато мъчение. Ученикът трябва да го понася с пълно равновесие на душата и героичен кураж. Той трябва да спре да познава физически или морален страх. Когато е станал безстрашен, той вижда, насън, сцената на Бичуването. В друго видение той вижда самия себе си в Христос, Който е бичуван. Определени признаци във физическия живот съпътстват това събитие. Има усилване на живота на чувствата, едно по-всеобхватно чувство на живот и на любов. В живота на Гьоте ние имаме пример за повишена чувствителност, пренесена в света на интелигентността. След дълги остеологични проучвания на скелета на човека и на животните, както и след сравнително ембрионално проучване, Гьоте стигна до заключението, че в човека трябва да съществува средно-челюстна кост. До неговото време науката отричаше съществуването на тази кост в горната челюст на човека. Самият Гьоте казва, че е бил завладян от радост и един вид екстаз, когато той действително откри средно-челюстната кост в човешките челюсти, добавяйки, че това е било едно от най-чудесните изживявания в живота му. По време на пътуването в Италия той отново имаше същото изживяване. Той гледал фрагмент от овчи череп, и в него дошла друга идея – идея още по-забележителна по отношение на човешката еволюция – че човешкият мозък, седалището на интелигентността, центърът на волевото движение, е развитие и метаморфоза на гръбначния костен мозък, също както растението е кулминацията и синтеза на корен и стъбло. Коя е тази способност, която позволи на Гьоте да направи тези удивителни открития, които сами по себе си заслужаваха да направят името му безсмъртно? От една страна това бе възвишената му интелигентност, но също и неговата силна симпатия към всички живи същества и към цялата Природа. Такава чувствителност е усъвършенстване и разширяване на силите на живота и на любовта. Това съответства на втората степен на Християнското посвещение и е възнаграждение за изпитанията на Бичуването. Човек придобива чувство на любов към всички същества и това му дава чувство за живот в сърцето на самата Природа.

Тръненият венец – На този етап човек трябва да се научи да се бори морално и интелектуално със света, да се въздържа от гняв дори когато всичко най-скъпо за него бива атакувано. Способността да стоим

настрана, когато всичко се преобръща пред очите ни, да казваме “да” когато целият свят казва “не” – това е, което трябва да бъде придобито, преди да може да бъде направена следващата стъпка. Това поражда нов симптом, а именно разделение, или по-точно силата за временно разделяне на трите способности които, в човека, са обединени: способностите за воление, чувстване и мислене. Ние трябва да се научим да ги отделяме и обединяваме отново по своя воля. Например, докато някое външно събитие ни увлича с неконтролируем ентузиазъм, ние не сме узрели, защото такъв ентузиазъм идва от събитието, а не от самите нас, и ние може дори да упражним разтърсващо влияние, на което не сме господари.

Ентузиазмът на ученика трябва да има своя извор в неговия вътрешен живот. Той трябва следователно да бъде способен да остава безчувствен пред лицето на всяко събитие, без значение колко катастрофално е то. Това е единственият начин да се постигне свобода. Разделянето на чувство, мислене и воля причинява в мозъка промяна, символизирана от трънения венец. Ако този тест бъде преминат без опасност, силите, присъщи на личността, трябва да бъдат достатъчно мощни и в перфектно равновесие. Ако ученикът не е достигнал тази степен, или ако получава погрешно ръководство, промяната в мозъка може да доведе до лудост. Лудостта не е нищо друго освен принудително разделяне на тези способности без възможността за тяхното ново обединяване чрез вътрешната воля. Ученикът причинява разделиението с действие на съзнателна проява на волята. Проблясък на неговата воля възстановява връзката между органите и дейностите на душата. При лунатика проблемът може да бъде nelечим и да причини физическо поражение в нервните центрове.

В хода на етапа на Християнското посвещение, познат като Трънения венец, възниква явлението, известно като Пазачът на Прага – появата на низшия двойник на човека. Духовното същество на човека, съставено от неговите импулси на волята, от неговите желания и от мисли му, се явява на Посветения във видима форма. Това е форма, която понякога е противна и ужасна, тъй като е рожба на неговите добри и лоши желания и на неговата карма – това е тяхната персонификация в астралния свят, Злият лодкар от египетската “Книга на Мъртвите”. Тази форма трябва да бъде победена от човека преди той да може да намери своето висше Себе. Пазачът на Прага, който е бил явление на астралното виждане от незапомнени времена, е произходът на всички митове, засягащи борбите на героите с чудовища, на Персей и Херкулес с хидрата, на св. Георги и Зигфрид с дракона.

Преждевременното появяване на астралния свят и внезапната поява на

Двойника или Пазача на Прага може да отведе човек, който не е напълно подготвен или който не е взел всички предпазни мерки необходими за ученика, до лудост и умопомръчение.

Носенето на Кръста се отнася, символично, към една добродетел на душата. Тази добродетел, която се състои в чувство на това да имаш “света в своето съзнание”, като Атлас, носещ света на раменете си, може да бъде наречено чувство на идентификация с цялата Земя, или по думите на източния окултизъм, спиране на чувството за отделеност.

Всеобщо, и преди всичко в съвременността, хората отъждествяват себе си с тялото. (В своите “Етики” Спиноза казва, че основната и фундаментална идея на човека е идеята за тялото в действие.) Ученикът трябва да развие идеята, че в сумата от всички неща неговото тяло само по себе си не е по-важно от което и да е друго тяло, било то тялото на животно, маса или парче мрамор. Себето не е ограничено от кожата; то е обединено с великия организъм на Вселената, както ръката е обединена с останалото тяло. Сама ръката би била като прах и пепел. Какво би било тялото на човека без почвата, на която да си почива, без въздуха, който диша? То би умряло, защото то не е нищо друго освен един малък орган на Земята и на въздуха. Ето защо ученикът трябва да се потопява във всяко друго същество и да идентифицира себе си с Духа на Земята.

Гьоте е дал чудесно описание на тази степен в началото на “Фауст”. Духът на Земята, към който се стреми Фауст, се появява пред него и казва думите:

“Ту насам, ту натам
във неспирно сновене
аз почивка не знам
и едно е за мене
всичко: люлка, ковчег,
смехове и въздишки,
и тъй век подир век
от рой жизнени нишки
върху стана на Времето, вечно бръмчаш
аз на Бога тъка пъстроцветния плащ.”

Да идентифицираш себе си с всички същества не означава, че тялото трябва да се презира. То трябва да бъде носено като някакъв външен обект, дори както Христос носеше Своя Кръст. Духът трябва владее тялото така, както ръката владее чука. На тази този етап ученикът е съзнателен за окултните сили, спящи в тялото му. В хода на неговите медитации на кожата му може да се появи дори и стигмата. Това е знакът, че той е узрял за петата степен, където, във внезапно озарение,

му се разкрива Мистичната Смърт.

Мистичната Смърт. Скован от най-голямото от всички страдания, ученикът разпознава, че светът на сетивата е илюзия. Той е истински съзнателен за смъртта и за слизането в света на сенките, но тогава тъмнината се разчупва и проблясва една нова светлина – астрална светлина. Завесата на храма “се раздира на две”. Тази светлина няма нищо общо с физическата светлина на Слънцето. Тя струи от вътрешното същество на човека. Впечатлението, което прави тя, е съвсем различно от онова, направено от външната светлина. Следното сравнение ще ни даде някаква идея какво се има предвид. Да си представим, че оставяме зад себе си шумен град и навлизаме в гъста гора. Шумовете постепенно изчезват и тишината става пълна. Едва сега ние започваме да осъзнаваме какво лежи отвъд тишината, да преминаваме нулевата точка, на която се е прекратил всеки външен звук. И сега за вътрешното ухо отново възниква звук от другата страна на битието. Такова е душевното изживяване на онзи, който навлиза в астралния свят. Тогава той е в контакт с обърнатите свойства на нещата, които са му били познати, също както в аритметиката, под точката на нулата, ние навлизаме в растящата редица на отрицателните числа.

Така ние наистина се нуждаем от това да изгубим всичко за да спечелим всичко отново, и това се отнася за собственото ни съществуване. В момента, в който изгубваме всичко, ние сякаш умираме за себе си и света около нас е мястото, където започваме да живеем отново.

Такава е Мистичната смърт. Когато човек е преминал тази степен, е дошло време за следващата:

Полагането в гроба – човек чувства, че е освободен от собственото си тяло и е едно с планетата. Той е едно със Земята и намира себе си отново в планетарния живот.

Възкресението – това е възвишено изживяване, невъзможно за описание освен зад стените на светилището. Последната степен на Християнското посвещение отива отвъд всички слова и всяка аналогия пропада. На тази степен човек придобива силата на лекува. Още трябва да се осъзнае, че този, който я притежава, притежава в същото време обратната сила да причинява болест. Отрицателното винаги върви ръка за ръка с положителното. Оттук и огромната отговорност, свързана с тази сила, която може да се характеризира с думите: Творческото слово извира от пламтящата душа.

IX.

Как да си представяме астралния свят? Трите различни светове, за които говори окултизмът, са както следва:

Физическият свят.

Астралният свят.

Духовният свят, или Девакан в санскрит терминологията (Християнското Небе).

Има още и други светове над и отвъд тези три, но те няма да ни занимават в тези лекции. Още повече, че те са отвъд всяка човешка представа. Дори най-висшите Посветени не могат да имат нищо друго освен смътно предчувствие за тях. Тук ние ще се занимаем с планетарната еволюция в границите на нашата Слънчева система.

Физическият свят ни обгръща в тесния промеждутък на материално съществуване между раждането и смъртта. Между две поредни инкарнации ние живеем и се движим в астралния и деваканичния свят. Ядката на човешкото същество е неизменна, превъплъщаваща се непрекъснато, но не и вечно. Ритъмът на въплъщението и превъплъщението има начало, ще има и край. Човекът идва от другаде и ще премине в това другаде.

Астралният свят не е място, а състояние, условие на съществуване. То ни обкръжава и ние сме потопени в него докато живеем на Земята. Ние живеем в него като същества, родени слепи, които се ръководят от докосването. Ако след операция за тях се открие погледът, те виждат за пръв път формите и цветовете, от които винаги са били обкръжени.

Така и астралният свят се отваря за ясновидския поглед. Той е друго състояние на съзнанието. В Гьотевите научни трудове има един чудесен пасаж върху същността на светлината като езика на природата:

“Безполезно е да се опитваме да изразим природата на едно нещо абстрактно. Впечатленията, които можем да възприемем, и една пълна история на тези впечатления фактически биха определили достатъчно естеството на самото нещо. Ние бихме се опитали напразно да опишем характера на един човек, но нека бъдат събрани неговите действия и в нас ще присъства идея за характера му.

Цветовите са действията на светлината – нейните активни и пасивни модификации: така разгледани, ние можем да очакваме от тях някакво обяснение относно самата светлина. Цветовите и светлината, вярно е, стоят в най-тясна връзка едни с други, но ние трябва да мислим и за двете като за принадлежащи на Природата като цяло, Природата като цяло е онова, което чрез тях показва себе си по особен начин на сетивото на зрението.

Цялостта на Природата се изявява по сходен начин и на друго сетиво. Нека окото бъде затворено, и нека бъде напрегнато сетивото на слуха, и от най-слабия дъх до най-голямата врява, от най-обикновения звук до най-висшата хармония, от най-страстния и пламенен вик до най-

нежната дума на разума, все Природата е тази, която говори и проявява присъствието си, силата си, всепроникващия си живот и обхватността на своите връзки; така че един сляп човек, на който е отказано всичко видимо, може все пак да разбере една безкрайна жизненост посредством друг свой орган.

И така сякаш се изкачваме по скалата на битието, Природата говори на сетивата – на познати, неразбрани и неизвестни сетива: така тя говори със себе си и с нас по хиляди начини. За внимателния наблюдател, който никъде не е мъртъв или тих, тя има таен представител дори и в твърдата материя, в метала, най-малките парчета от които ни казват какво преминава през цялата маса.” (“Теория на цветовете”, предговор). Нека се постареем да формираме някаква представа за астралния свят. Ние трябва да се пригледим към съвсем различен начин на виждане. Първоначално, всичко е объркващо и хаотично.

Първото нещо, което трябва да се осъзнае е, че в астралния свят всичко, което съществува, се разкрива както ако беше в огледало, обърнато. В астрална светлина числото 365 трябва да се прочете отзад напред: 563. Ако пред нас се развива някакво събитие, то бива възприемано в обратна последователност. В астралния свят причината идва преди последствието, докато на Земята, последствието следва причината. В астралния свят целта изглежда като причина – доказвайки, че целта и причината са идентични, действайки в обратен смисъл спрямо сферата на живота, в която ние работим. По този начин телеологичният проблем, който никой метафизик не е могъл да разреши с абстрактна мисъл, бива разрешен от ясновидецът.

Друг резултат от това обърнато разкриване на нещата в астралния свят е, че това учи човека да познава себе си. Чувствата и страстите са изразени в растителни и животински форми. Когато човек започва да вижда своите страсти в астралния свят, той ги вижда в животински форми. Тези форми произлизат от самия него, но той ги вижда сякаш те го нападат. Това е така, защото собственото му същество бива обективизирано – в противен случай той не би могъл да види себе си. Така само в астралния свят човек може да се научи на истинско себепознание, съзерцавайки образите на своите страсти в животинските форми, които се нахвърлят върху него. Чувството на омраза, изпитвана към друго същество, се явява като атакуващ демон.

Това астрално себепознание се случва по абнормален начин при онези, които са обременени с физическо заболяване, което се състои в постоянни видения на това как са преследвани от животни и заплашващи ги същества. Страдащите виждат огледалните образи на собствените си емоции и страсти.

При истинското посвещение не възниква никакво физическо смущение, но преждевременното и внезапно пробляване на астралния свят може да доведе до лудост. При ясновидството човек е освободен от физическото си тяло. Оттук идват и опасностите, които могат да застрашат ума и мозъка на онзи, който опитва този вид обучение без да бъде абсолютно балансиран.

Розенкройцерското посвещение включва дисциплина, която е насочена към това да направи човека обективен за самия себе си, да породи, така да се каже, обективно разочарование. Ние трябва да започнем да виждаме себе си обективно. Тази външна персонификация на себето прави възможно за астралното тяло да отиде отвъд физическото тяло.

Какво се случва в момента на смъртта? След смъртта етерното тяло, астралното тяло и Аза на човека напускат физическото тяло. Единствено трупът остава във физическия свят. Кратко време след смъртта етерното и астралното тяло са обединени. Етерното тяло отпечатва в астралното тяло паметта на току-що преминалия живот; след това етерното тяло бавно се разтваря и астралното тяло преминава само в астралния свят.

Тогава астралното тяло съдържа всички желания, породени от живота и които, лишени от физическото тяло, няма начин да бъдат задоволени. Това поражда усещане на завладяващ жажда – основата на имагинацията за наказанието на Тантал в гръцката митология. Има го също и впечатлението, че си потопен в огън – Геената или Чистилището. Идеята за огъня на Чистилището, осмивана от материалистите, е верен израз на субективното състояние на човека след смъртта. Напротив, незадоволената жажда за действие причинява усещането за студ в душата. Именно за този студ – роден от действие, нереализирано на Земята – се казва, че се усеща от духовете в медиумните сеанси. Душата, живееща в астралното тяло трябва да се научи да се освобождава от силите на физическите органи и да придобие нов организъм за съществуване в астралния свят.

Сега душата започва да преживява изминалия живот в обратен ред, започвайки със смъртта и връщайки се към раждането. Едва след като животът бъде преживян в този пречистващ огън до точката на раждането, душата е готова да премине в духовния свят – в Девакана. Такъв е смисълът на Христовите думи към Неговите ученици: “Истина, истина ви казвам, докато не станете като деца, не можете да влезете в царството на Небесата.”

Когато слиза за земно въплъщение, човекът бива тласкан от желание. Не напразно в човека се ражда желанието за Земята. Целта и смисълът е в онова, което той трябва да научи.

Ние се учим чрез всичките си изживявания и те обогатяват запаса ни от познание. Но за да може човекът да се учи на Земята, той трябва да бъде съблазнен, привлечен от удоволствието.

Когато душата изживява миналия живот в астралния свят след смъртта, в обратен ред, трябва да има отричане на удоволствието, докато не остане същността на самото изживяване. Пътуването през астралния свят е по този начин едно пречистване, посредством което душата се учи да забравя всяко чувство за физически наслади.

Такова е пречистването на индийската Камалока, или “поглъщащ огън”. Човек трябва да се пригоди към съществуване без физическо тяло. Смъртта поражда, в първия момент, впечатлението за неизмерима празнота.

В случаите на насилствена смърт и самоубийство, впечатлението на празнота, жажда и изгаряне са още по-ужасни. Астрално тяло, което не е подготвено за съществуване извън физическото тяло, се отделя с огромни мъки, докато при естествената смърт отделянето на узрялото астрално тяло става лесно и гладко. В случаите на насилствена смърт, причинена не по волята на човека, процесът на разделяне е по-малко болезнен отколкото в случая на самоубийство.

По време на самия живот може да се случи един вид духовна смърт, причинена от преждевременно отделяне на Духа от тялото. Астралният свят бива объркван с физическия свят. Ницше е пример за това. В своята книга “Отвъд Доброто и Злото”, Ницше напълно несъзнателно е пренесъл астралното във физическия свят. Резултатът е объркване и хаос от идеи, завършващи в заблуждение, лудост и смърт.

Смътният, сънищен живот на много медиуми е аналогично явление. Медиумът неизбежно губи своята ориентация между тези два различни свята и е неспособен да различава правилното от погрешното.

Лъжата във физическия свят става фактор за разрушение в астралния свят. Лъжата е убийство в астралния свят. Това явление е произходът на черната магия. Земната заповед “не убивай” може следователно да бъде преведена като “не лъжи” по отношение на астралния свят. Лъжата не е нищо друго освен една дума, една илюзия. Тя може да причини неизразима вреда, но практически нищо не се разрушава. В астралния свят всяко чувство, всяка идея е видима форма, жива сила. Астралната лъжа причинява удар между лъжливите и истинни форми, приключващ със смърт.

Белият магьосник би предал на другите души духовния живот, който носи в себе си. Черният магьосник има желание да убива, да създава празнота около себе си в астралния свят, защото тази празнота му дава поле, в което могат да се развихрят егоистичните му желания. Той се

нуждае от силата, която придобива вземайки жизнената сила на всичко, което живее, с други думи, убивайки го.

Ето защо първото изречение в списъка на черната магия е: Животът трябва да бъде покорен. По същата причина в определени школи за черна магия последователите биват учени на ужасяващата и демонична практика да прободат живи животни с нож в точно определена част от тялото, която ще породи тази или онази сила в притежателя на ножа. В чисто външен аспект, има определени общи неща между черната магия и вивисекцията. Поради своя материализъм съвременната наука има нужда от вивисекцията. Движенията против вивисекцията са вдъхновени от дълбоки морални мотиви. Но няма да бъде възможно да премахнем вивисекцията в науката преди ясновидството да бъде върнато в медицината. Само защото ясновидството е било загубено, медицината е трябвало да прибегне до вивисекцията. Когато човекът е придобил отново съзнателен достъп до астралния свят, ясновидството ще позволи на докторите да навлизат духовно във вътрешните състояния на болелите органи и вивисекцията ще бъде отхвърлена като безсмислена.

Познанието за живота в астралния свят ни отвежда до заключение от основна важност, а именно че физическият свят е продукт на астралния свят.

Епидемиите, избухнали особено в Средните Векове, са един пример сред хилядите други за връзката на човешките грехове с астралните събития, също и за отзвук в астралния свят на грехове, извършени в земния живот. Проказата бе последствието на терора, причинен от инвазията на хуните и на ордите азиатски племена. Монголците, наследниците на атлантите, донесоха със себе си зародишите на изродеността. Този контакт с европейското население причини, на първо време, моралната болест на страха в астралния свят; субстанцията на астралното тяло се разложи и това поле на астрално разлагане стана поле на развитието на бактерия, пораждаща на Земята такива болести като проказата.

Всичко, което изхвърляме от себе си в астралния свят, в бъдещите времена ще се появи отново по някое време на физически план. Онова което посеем в астралния свят, ще пожънем на Земята в бъдещите времена. Днес ние жънем плодовете на тесногърдите, материалистични мисли, разпръснати от нашите предци в астралния свят.

Това ще ни накара да осъзнаем колко съществено е да изхранваме себе си с окултни истини. Ако науката приеме истините на окултизма – първоначално само като хипотези – самият свят ще се промени. Материализмът е хвърлил човека в такива дълбини, че е необходима

мощна концентрация на сили, за да бъде той издигнат отново. Той е обект на заболявания на нервната система, които са същински епидемии за живота на душата.

Онова, което на Земята наричаме чувство, се връща отново на Земята под формата на действителност, на събитие, факт. Нервните бури, които изтощават човека, имат своя произход в астралния свят.

По тази причина Окултните Братства решиха да демонстрират и разкрият скритите истини. Защото човечеството преминава през криза и трябва да му бъде помогнато да си възвърне здравето и равновесието. Само благодарение на духовността може да възстановено това здраве и равновесие.

Х.

Окултистът никога няма да мечтае за налагане на догми. Той е човек, който казва какво е видял и проверил в астралния и духовния свят или какво му е било разкрито от надеждни и заслужаващи доверие учители. Той не желае да кара никого да си промени светогледа, а да раздвижи в другите чувството, пробудило се в него, и да им позволи и те да виждат. Тук ние ще разгледаме човека като астрално същество, както той се разкрива на ясновидското виждане. Астралното същество на човека включва целия свят на чувствата, страстите, емоциите и импулсите на душата. За вътрешния поглед те са превърнати във форми и цветове. Самото астрално тяло е облакообразна, яйцевидна форма, проникваща и обгръщаща човека. Ние можем да я възприемаме отвътре.

В човека като физическо същество, ние трябва да разглеждаме субстанцията и формата на тялото. Физическата субстанция се променя в течение на седем години, но формата остава. Зад субстанцията е конструктивният, изграждащ принцип - етерното тяло. Ние, по обикновения начин, не го възприемаме; ние виждаме само неговата завършена работа във физическото тяло. Сетивното око само вижда онова, което е завършено, но не и онова, което е в процес на ставане.

Противоположно на това е случаят, когато сме способни да виждаме астралното тяло – т.е. собственото ни астрално тяло. Ние ставаме съзнателни за него отвътре чрез своите желания и различни душевни вълнения.

Ясновидството се състои в научаване да виждаш отвън това, което в обичайния живот се чувства отвътре. Чувствата, желанията и мислите тогава стават живи и видими форми, съставляващи аурата около физическата обвивка.

Етерното тяло изгражда и оформя физическото тяло; астралното тяло е направено от желания. Всяка човешка аура има свои собствени

индивидуални нюанси и доминиращи цветове. Има един основен цвят, в който другите се преливат. Аурата на човека с меланхоличен темперамент, например, е със син отенък. Но през нея текат толкова много впечатления, идващи отвън, че наблюдателят лесно може да се заблуди, особено ако гледа собствената си аура. Ясновидецът вижда своята аура обърната, така да се каже, външното като вътрешно, вътрешното като външно, защото той я наблюдава отвън.

Всички велики основатели на религии са притежавали ясновидски поглед. Те са духовните Водачи на човечеството, и техните наставления са наставления в моралния живот, основан на астрални и духовни истини. Това обяснява сходствата във всички религии. Има определена прилика например между осем-степенния път на Буда и осемте Блаженства на Христос. Същата основополагаща истина е, че винаги когато развива един от своите добродетели, човек развива нова способност за възприятие. Защото ясновидецът знае, че способностите, които могат да се превърнат в органи на възприятие, са осем на брой.

Астралните органи за възприятие са наречени в окултизма “лотосови цветове” (свещените колела, чакри) Лотусовият цвят с шест листа се намира в областта на ларинкса. В най-древни времена този лотосов цвят се въртеше отляво наляво – т.е. по посока, обратна на часовниковата стрелка. В днешния човек този лотосов цвят е спрял да се върти. В ясновидеца той започва да се движи в обратна посока – отляво надясно. В миналите времена осем от шестнайсетте листа бяха видими, останалите неразвити. За в бъдеще те всички ще бъдат видими, защото първите осем са резултат на действията на несъзнателното посвещение, другите осем – на съзнателното посвещение, постигнато благодарение на личните усилия. Осемте нови листа съответстват на Блаженствата на Христос.

Друг лотосов цвят (с дванадесет листа) се намира в областта на сърцето. В предишните времена бяха видими само шест листа. Придобиването на шест добродетели, в идващите времена, ще развие останалите шест. Тези шест добродетели са: контрол на мисълта, сила за начинание, балансиране на способностите, оптимизъм, позволяващ на човека винаги да вижда положителната страна на нещата, свобода от предразсъдък, и накрая, хармония на душевния живот. Когато са били придобити тези шест добродетели, дванадесетте листа започват да се движат. Те изразяват свещения характер на числото дванадесет, което имаме в дванадесетте Апостоли, дванадесетте рицари на крал Артур, и също във всяко творение, във всяко действие. Всичко в света се развива според дванадесет различни аспекта. Ние имаме друг пример в Гьотевата поема “Die Geheimnisse”, която изразява идеала на

розенкройцерите. Според обяснението, дадено от Гьоте на определени ученици, всеки от дванадесетте Братя на Розовия Кръст представя едно религиозно изповедание.

Ние отново откриваме тези добродетели, изразени в знаци и символи, понеже символите не са случайни открития – те са реалности. Символът на Кръста, например, също като този на Свастиката, представя четири-листната чакра в човека. Дванадесет-листният цвят е изразен в символа на Розовия Кръст и дванадесетте Братя. Тринадесетият сред тях, невидимият, който ги обединява всички, представлява истината, която обединява всички религии.

Тази истина лежи в основата на ритуалите и церемониите на различните религии. Чрез обредите и култовете, основани от ясновидци, говори Божествена мъдрост. Чрез тях астралният свят се изразява във физическия свят. Като един вид отражение, обредът представлява случващото се във висшите светове. Този факт се появява отново в масонските ритуали и в определени азиатски религии. При раждането на една религия Посветеният дава основите, на които се изграждат ритуалите на външния култ. С напредъка на еволюцията обредът – живата картина на духовния свят – започва да клони към областта на изкуството. Изкуството също идва от астралния свят; обредът става красота. Това започва да се случва особено по време на гръцката цивилизация. Изкуството е астрално събитие, причината на което е била забравена.

Ние имаме пример за това в Мистериите и Боговете на Гърция. В Мистериите йерофантът проследяваше назад развитието на човека в неговите три етапа: човекът-животно, човекът-човек, човекът-Бог (истинският свръхчовек, не погрешния свръхчовек на Ницше). Йерофантът влагаше тези три свръхсетивни типа като живи образи в астралната светлина, където те бяха видими за онези, които бяха посветени в Мистериите. В същото време те бяха изразени в поезията и скулптурата чрез три символа: (1) Сатурн, или животинският тип; (2) човешкият тип: Хермес, или Меркурий; (3) божественият тип: Зевс, или Юпитер. Всяка от тези фигури, заедно с всичко около тях, представя един цикъл на човешката еволюция. Това е начинът, по който учениците на Мистериите пренасяха в изкуството онова, което бяха видели в астрална светлина.

Зенитът на земния живот на човека се достига около 35 години. Защо това е така? Защо Данте започна своето пътуване на възраст от 35 години, средната точка на човешкия живот? До този момент активността на човека е била съсредоточена в развитието на физическото тяло, но сега той може да започне своето издигане в

духовните светове и да приложи силите си за развиването на ясновидство. Данте стана ясновидец на 35 години. Това е възрастта, когато физическите сили спират да пречат на проникването на Духа; освободени от тялото, същите тези сили могат да бъдат преобразувани в ясновидски способности. Тук ние се докосваме до една дълбока мистерия: законът за преобразуването на органите. В преобразуването на органите се състои еволюцията на човека. Най-висшето в него е продукт на онова, което някога е било най-низше и е било преобразувано.

По време на разделението на половете, астралното тяло на човека се раздели: на низша част, произвеждаща половия (физически) организъм, и висша част, пораждаща мисленето, въображението, говора.

В миналото половите органи (размножителните сили) и органът на гласа (създаващия словото) бяха обединени. В съществуването на човека се появиха два полюса, където по-рано нямаше нищо друго освен един единствен орган. Отрицателният полюс (животното) и положителният полюс (божественото) някога бяха обединени и се разделиха.

Третият аспект на Логоса е творящата сила на словото (както е изразено в началото на Евангелието на св. Йоан), на което думите на човешката реч са отражение. В старите митове и легенди тази истина бе представена в образа на Вулкан, куцийт Бог. Неговата мисия бе да пази свещения огън. Той е куц защото, при посвещение, човек трябва да загуби нещо от своите низши, физически сили; долната част на тялото е продукт на миналото. Издигнат до висотите на посвещението, низшата природа трябва да отпадне, за да се издигне после на още по-висока степен. Така в ход на своята еволюция човекът се е разделил на низша и висша природа.

В определени средновековни картини човешкото тяло е разделено на две части с права линия; главата и лявата горна част на тялото са над линията, а дясната горна част и долната част на тялото са под линията. Това разделение е указание за миналото и бъдещето на човешкото тяло.

Двулистният лотосов цвят лежи зад челото, в корена на носа. Той още е неразвит астрален орган, който един ден ще се развие в две антени или крила. Техен символ може вече да бъде видян в рогата, традиционно представяни на главата на Мойсей.

Гледайки отгоре надолу главата и половите органи, човекът е синтезиран и един. Всичко това е продукт на миналото. Вляво и вдясно той е симетричен, представящ настоящето и бъдещето. Тези две симетрични части обаче нямат еднаква стойност. Защо обикновено човек има за силна ръка дясната? Дясната ръка, която е по-активната от двете днес, е предопределена впоследствие да атрофира. Лявата ръка ще

остане, когато двете “крила” на челото бъдат развити. Сърцето ще бъде мозъкът на гръдния кош – един орган на познанието.

Преди човекът да заеме изправен стоеж имаше време, когато той се движеше на четири крака. Такъв е произходът на загадката на Сфинкса: “Кое е съществото, което в детството ходи на четири крака, в средна възраст на два, а в старостта на три?” Едип отговаря, че това е човекът, който когато е бебе пълзи на четири крака, и на старини се подпира на бастун. Всъщност въпросът и отговорът се отнасят за цялата еволюция на човечеството, минала, настояща и бъдеща, както тя беше познавана в древните Мистерии. Четириног в една предишна епоха на развитие, днес човекът ходи на два крака; в бъдеще той ще “лети” и наистина ще използва три спомагателни органа, а именно двете крила развити от двулистния лотосов цвят, който ще бъде двигателен орган на волята, и органът, възникващ от метаморфоза на лявата половина на гръдния кош и лявата ръка. Такива ще бъдат органите за движение в бъдещето.

Настоящите органи за възпроизвеждане ще атрофират заедно с дясната страна и дясната ръка. Човекът ще ражда своите себеподобни от силите на словото; неговото слово ще формира ефирни тела като неговото собствено.

XI.

Девакан е санскритския термин за дългия период от време, лежащ между смъртта и новото раждането на човека. След смъртта, в астралния свят, душата първо се учи как да изхвърли инстинктите, свързани с тялото. След това душата преминава в Девакана за дългия период, който лежи между две прераждания.

Деваканичният свят е състояние или условие на съществуване. Той ни обкръжава дори и в земния живот, но ние не го възприемаме. С цел, по пътя на аналогията, да разберем деваканичното съществуване и неговите функции в земния и космическия живот, ще бъде най-добре да започнем с разглеждане на състоянието на съня.

За огромното мнозинство човешки същества сънят е състояние, пълно със загадки. По време на сън етерното тяло на човека остава с физическото тяло и продължава своите вегетативни, възстановителни функции, а астралното тяло и индивидуалният Аз напускат спящото тяло и водят независимо съществуване.

Физическото тяло се изразходва, изчерпва, така да се каже, от нашия съзнателен живот. От сутрин до вечер човек изразходва своите сили; астралното тяло предава усещания на физическото тяло, които постепенно го изтощават. През нощта астралното тяло функционира по съвсем различен начин. То вече не предава усещания, които идват

отвън; то работи върху тях и внася ред и хармония в онова, което будният живот, с неговите хаотични възприятия, е хвърлило в безпорядък. През деня функцията на астралното тяло е да получава и предава; през нощта, по време на сън, неговата функция е да внася ред, да гради и освежава изразходваните сили.

В настоящия етап от еволюцията на човека не е възможно астралното тяло да върши тази работа на възстановяване през нощта и в същото време да наблюдава какво се случва в обкръжаващия го астрален свят. Как тогава човек може да стигне дотам, че да бъде способен да облекчи своето астрално тяло в неговата работа, така че да го освободи за съзнателно съществуване в астралния свят?

Процедурата, предприета от адепта с цел да освободи астралното си тяло е, от една страна, да се обучава и да развива такива чувства и мисли, които притежават в себе си определен ритъм, който може тогава да бъде съобщен на физическото тяло и, от друга страна, да избягва онези, които пораждаат физически безпорядък. Радост или страдание, протичащи до крайност, се избягват. Адептът се учи на необходимостта от равновесие на душата.

Природата се ръководи от един върховен закон който гласи, че ритъмът трябва да навлезе във всяко проявление. Когато бъде развит дванадесетлистният лотосов цвят, който съставлява органа за астрално-духовно възприятие на човека, той започва да работи върху своето тяло и да го прониква с нов ритъм, посредством който неговата умора бива излекувана. Благодарение на този ритъм и на възстановяването на хармонията вече не е необходимо за астралното тяло да извършва възстановителната работа по спящото физическо тяло, която единствена го предпазва от това да не се разпадне.

Целият буден живот е процес, разрушителен за физическото тяло. Болестите се предизвикват от прекалена активност на астралното тяло. Прекаленото ядене дава стимул на астралното тяло, което отговаря по тревожен начин върху физическото тяло. Ето защо постенето е заложено в определени религии. Ефектът на постенето е, че астралното тяло, имащо по-голяма тишина и по-малко работа, частично се отделя от физическото тяло. Неговите вибрации се променят и съобщават правилен ритъм на етерното тяло. По този начин ритъмът се предава в етерното тяло чрез постенето. В живота (етерното тяло) и формата (физическото тяло) се внася хармония. С други думи, между Всемира и човека цари хармония.

Това ни дава някаква идея за функцията, изпълнявана от астралното тяло по време на сън. А къде е Себето, Азът на човека? В света на Девакана, но той няма съзнание за това. Ние трябва да правим разлика

между сън, изпълнен със сънища и състоянието на дълбок сън. Сънят, изпълнен със сънища, е израз на астрално съзнание. Дълбокият, безсънищен сън – сънят който следва първите съновидения – съответства на деваканичното състояние. От него нищо не се помни, защото това е състояние на безсъзнателност за физическото същество на обикновения човек. Само след постигането на по-висше посвещение човек е съзнателен за своите изживявания в дълбок сън. При Посветения има непрекъснатост на съзнанието през будния живот, сънищния живот и дълбокия сън.

Нека сега разгледаме състоянието на човека в Девакана след смъртта. Накрая на определено време етерното тяло се разтваря в силите на живия етер.

Каква е следващата задача на астралното тяло и на Аза? Трябва да бъде изградено ново етерно тяло за превъплъщението, което следва. Деваканичното съществуване е отдадено отчасти на тази работа. Субстанцията на етерното тяло, както и тази на физическото тяло, не се запазва. Субстанцията, от която е съставено физическото тяло, постоянно се променя – докато бъде изцяло обновена в течение на седем години. По подобен начин, етерната субстанция се обновява, въпреки че нейните принципи на форма и вътрешна структура остават същите под влиянието на Висшето Себе. При смъртта тази субстанция е предадена изцяло на етерния свят и нищо не остава от едно въплъщение до друго, както и не остава от субстанцията на физическото тяло. Следователно във всяка следваща инкарнация етерното тяло на човека е изцяло обновено. Ето защо има такава промяна в физиономията и телесната форма на човека от една инкарнация в друга. Физиономията и телесната форма не зависят от волята на индивидуалността, а от нейната карма, нейните желания, страсти и неволните ѝ действия.

Съвсем различно е в случая на посветения ученик. Той развива етерното си тяло в земното съществуване по такъв начин, че то се запазва и е готово да премине в Девакана след смъртта. Тук на Земята той е способен да пробуди в своите етерни сили “Дух-Живот”, който съставлява един от вечните принципи на неговото същество. Санскритският термин за етерното тяло, преминало в Дух-Живот, е Будхи. Когато този принцип на Духа-Живот е бил развит в ученика, за него повече не е необходимо изцяло да преоформя етерното си тяло между две инкарнации. Неговият период на деваканично съществуване е много по-кратък и по тази причина същите характер, темперамент и отличителни черти биват пренасяни от една инкарнация в друга.

Когато учителят в окултизма е достигнал точката на съзнателен контрол не само върху своето етерно, но и върху своето физическо тяло,

възниква друг, още по-висш принцип - Духа-Човек (на санскрит Атма). На тази степен Посветеният запазва характеристиките на своето физическо тяло всеки път, когато се инкарнира на Земята. С ненарушено съзнание, той преминава от земен към небесен живот, от едно въплъщение в друго. Тук имаме произхода на легендата за Посветените, които живеят хиляда или две хиляди години. За тях няма Камалока или Девакан, а ненарушено съзнание през умирания и раждания.

Понякога се прави следното възражение на идеята за прераждането: Когато човек е завършил своята задача във физическия свят, той познава Земята. Защото тогава той трябва да се връща? Това възражение щеше да бъде оправдано, ако човек се завръщаше при същите условия. Но като основно правило, той намира една съвсем нова Земя, ново човечество, дори нова Природа. Защото всичко се е развило и той може да влезе в ново ученичество, изпълнявайки нова мисия.

Тези променящи се условия на Земята, които определят времето на прераждането, сами по себе си се определят от пътуването на Слънцето през Зодиака. Осем столетия преди Исус Христос при пролетното равноденствие Слънцето бе в знака на Овена. Връзка с това има легендата за Златното Руно и името на Агнеца Божий - Христос. 2160 години преди това при пролетното равноденствие Слънцето бе в знака на Бика, факт изразен в култовете на египетския Апис или на Бика на Митра в Персия. Отново 2160 години преди това при пролетното равноденствие Слънцето бе в знака на Близнаците и ние намираме това изразено в космогонията на най-древните персийци, в двете противоположни фигури на Ормузд и Ариман. Когато бе разрушена цивилизацията на Атлантида и започваше ерата на Ведите, на пролетното равноденствие Слънцето бе в знака на Рака (изписван като знака на Рака), посочващ края на един период и началото на друг.

Сред хората на Земята винаги е имало съзнание за връзката им с небесните констелации. Големите периоди на човешката цивилизация са подчинени на небесните цикли и движението на Земята в отношението ѝ спрямо Слънцето и Звездите. Този факт обяснява различните характеристики на отделните епохи и дава ново значение на инкарнирането в тях. Приблизително 2160 години е времето, нужно за извършването на една мъжка и на една женска инкарнация - с други думи, за двата аспекта, под които човешкото същество събира всички опитности на една епоха.

Новата флора и новата фауна на Земята биват пораждани от Девите; те са израз на формите на Девакана.

Дарвин се опитва да обясни процеса на земната еволюция с борбата за

съществуване - но това не е обяснение. Окултистът знае, че флората и фауната на Земята биват оформяни от сили, струящи от Девакана. Колкото повече човек е напреднал в своята еволюция, толкова повече той може да участва в този процес. Неговото влияние върху оформянето на Природата се измерва със степента, до която се е развило неговото съзнание.

Посветеният може да работи в сферата, където възникват зародишите на нови растения, защото Деваканът е мястото, където растителността получава своите форми. В Камалока човек работи върху изграждането на животинското царство. Камалока принадлежи на Лунната сфера; Деваканът на Слънчевата сфера.

Така човекът е обвързан с всички царства на Природата. Платон говори за символа на Кръста казвайки, че Душата на Света е разпъната върху тялото на света сякаш върху Кръст. Какво е значението на този символ? Това е образ на душата, преминаваща през царствата на Природата. За разлика от човешкото същество, растението има своите корени надолу и своите органи за възпроизвеждане горе, обърнати към Слънцето. Животното е на междинната степен, неговият организъм лежи, принципно казано, в хоризонтална посока. Човекът и растението стоят вертикално изправени и с животното формират Кръст - Кръста на света. В бъдещите епохи ще има съзнателно участие от страна на човека във висшите светове след смъртта в работата за изграждане на по-низшите природни царства. Съзнанието на човека ще управлява обстоятелствата, посредством които възниква нова цивилизация, съвместно с появата на нова флора. Божествената мисия на Духа е да изкове бъдещето. Ще дойде време, когато няма да става въпрос за "чудо" или шанс. Флората и фауната ще бъдат съзнателен израз на преобразената човешка душа. Ако построим катедрала, ние работим върху минералното царство. Планините, бреговете на свещения Нил са дело на Девите; храмовете по бреговете на Нил са дело на човека. И целта е една и съща – преобразяването на Земята.

В бъдещите епохи човекът ще се научи да оформя всички природни царства със същото съзнание, с което днес той може да придаде форма на минералните субстанции. Той ще дава форма на живи същества и ще поеме върху себе си делата на Боговете. Така той ще превърне Земята в Девакан.

XII.

Деваканът (домът на Боговете) съответства на небето на християните, и на духовния свят на окултизма.

Тези области на съществуване са отвъд обсега на нашите физически

сетива, въпреки че са тясно свързани с този свят. Опитайки се ги опишем, ние трябва да прибегнем до алегии и символи. Думите на човешкия език са пригодени да изразяват само света на сетивата.

Има седем различни степени или нива на Девакана. Седемте степени не са определени “места”, а състояния на живота на душата и Духа. Деваканът е навсякъде; той ни обгръща както астралния свят, само че е невидим. Чрез обучение Посветеният овладява една по една способностите, необходими за виждането му.

На първата степен на ясновидство в сънищата навлиза по-голям ред; човек вижда удивителни форми и чува думи, изпълнени със смисъл. Става все повече и повече възможно да се разгадае смисъла на сънищата и те да бъдат свързани с действителността. Ние може да сънуваме, например, че домът на наш приятел гори, и после чуваме, че той е болен. Първите смътни взирания в Девакана дават впечатлението за небе, набраздено от облаци, които постепенно се превръщат в живи форми.

На втората степен на ясновидство сънищата стават точни и ясни. Геометричните и символични фигури, използвани като свещени знаци на големите религии са, общо казано, езикът на творческото Слово, живите йероглифи на космическата реч. Сред тези символи са: кръстът, знакът на живота; пентаграмата или пет-лъчевата звезда, знакът на звука или словото; хексаграмата или шест-лъчевата звезда (два преплетени триъгълника), знакът на макрокосмоса отразен в микрокосмоса, и т.н. На втората степен на ясновидство тези знаци - които днес очертаваме с абстрактни линии - се явяват изпълнени с цвят, живот и сияние на фона на светлина. Те все още не са одеждите на живи същества, но посочват, така да се каже, правилата и законите на сътворението. Тези знаци бяха основата на животинските форми, избрани от най-ранните Посветени да изразяват пътуването на Слънцето през зодиакалните съзвездия. Посветените преведоха своите видения в такива знаци и символи. Най-древните букви използвани в санскритските, египетските, гръцките и руническите писмена - всяка буква от които има идеографско значение - бяха изрази на небесните кодове.

На този етап на ясновиждане ученикът все още е на прага на Девакана. Неговата задача е да проникне в Девакана, да намери правилно пътя, водещ от астралния свят към първата степен на деваканическия свят. Този път бе познат на всички окултни школи и дори Християнството през първите векове съдържаеше езотерични учения, от които могат да се намерят следи. Древните методи на Посвещение обаче бяха изоставени от самото начало.

В “Деяния на Апостолите” се споменава за Дионисий Ареопагит. Той бе посветен ученик на апостол Павел и преподаваше езотерично християнство. По-късно, в двора на Чарлз Плешиви през IX век Джон Скотус Еригена отново преподаваше езотеричните доктрини. След това езотеричното Християнство бе постепенно затъмнено от догмата. Когато Посветеният проникнеше в Девакана обаче, той откриваше, че описанията дадени от Дионисий за този свят са правилни.

Ритмичното дишане, практикувано в Йога бе един от методите, чрез които човек бе способен да проникне в света на Девакана. Един определен знак, че това навлизане е било направено, е съзнателното изживяване, посочвано във ведическата философия с думите: tat twam asi (ти си този).

По време на сън човек вижда своята телесна форма отвън. Той вижда своето тяло проснато на леглото, но само като празна обвивка. Около тази празна форма блести лъчиста, яйцевидна форма - астралното тяло. То има вид на аура, от която тялото е било отстранено. Самото тяло изглежда като куха, празна форма. Това е виждане, в което всичко е обърнато като при фотографски негатив. Душата на кристала, растението и животното се вижда като един вид излъчване, докато физическата субстанция се явява като празна обвивка. Но само явленията на Природата са тези, които изглеждат така - не и нищо направено от човешка ръка. На първата степен на Девакана ние съзерцаваме астралните копия на явленията на физическия свят. За тази област се говори като за “континентите” на Девакана - “негативните” форми на долините, планините и физическите континенти.

Ако влиза в дълбока медитация като задържа дъха си, човек достига втората степен на Девакана. Формите, които представят физическата субстанция, се виждат като изпълнени с духовни потоци - потоците на всемирния живот. Това е океанът на Девакана. На тази степен Посветеният навлиза в извора на всеки живот. Този живот има вид на мрежа от огромни потоци с техните разклонения. В същото време има странно и ново изживяване на живеене вътре в металите. Райхенбах, авторът на “L`Od”, говори за това явление във връзка с чувствителните хора, които можели да разпознават различни метали, опаковани в хартия.

Съществува, живееща в областта, която става възприемаема на втората степен на ясновидско виждане, са наречени от Дионисий Ареопагита Архангели (на немски Erzengel, erz = ore - минерал). Те представляват живеещата душа на минералите.

За да се достигне третата степен на Девакана, мисълта трябва е освободена от нещата на физическия свят. Тогава човек може

съзнателно да живее в света на мисълта, напълно независимо от действителното съдържание на мисълта. Ученикът трябва да изживее отделянето на чистия интелект от неговото съдържание. Тогава ще се разкрие един нов свят. Към възприятието за “континентите” и “водите” на Девакана (астралната душа на нещата и струящите потоци на живот) ще се прибави възприятието за неговия “въздух” или “атмосфера”. Тази атмосфера е изцяло различна от нашата; нейната субстанция е жива, звучна, доловима. Вълни, проблясъци на светлина и звуци възникват в отговор на нашите жестове, действия и мисли. Всичко, случващо се на Земята, се отразява в цветове, светлина и звук. Дали по време на сън или след смъртта, ехото на Земята може да бъде изживяно в този “въздух” на Девакана. Възможно е например за бъде изживян ефектът от една битка. Ние всъщност не виждаме битката, нито чуваме виковете на войниците и гърмежа на оръдията. Борбата и страстите се явяват под формата на светлина и гръм. Така Деваканът не ни отделя от Земята, а ни я разкрива сякаш отвън. Ние не изживяваме тъга и радост както ако възникнеха в нас; ние ги виждаме обективно, като представление. Деваканът е школа за обучение, където се учим да разглеждаме скърбите и радостите от една по-висша гледна точка, където се стремим да превърнем страданието в радост, пораженията в нови усилия, смъртта във възкресение.

Това няма нищо общо с пасивно съзерцания и повече или по-малко егоистичното блаженство на небето, измислено от определени религиозни автори които мислят, че страданията на прокълнатия са част от блаженството на избраните. Деваканът е живо небе, където завладяващият подтик към симпатия и действие, съдържащи се в човешката душа, се срещат с неограничено поле на дейност и с изглед към безкрайността.

На четвъртата степен на Девакана възникват първообразите на нещата - не “негативите”, а оригиналните типове. Това е лабораторията на Космоса, в която се съдържат всички форми, откъдето е произлязло сътворението; това е домът на идеите на Платон, “Царството на Майките”, за което Гьоте говори във “Фауст” във връзка с Елена. В тази област на Девакана се разкрива Акашовата Летопис на индийската философия. В нашата съвременна терминология ние говорим за тази Летопис като за астрално отпечатване на всички световни събития. Всичко, което преминава през астралните тела на хората, се “фиксира” в безкрайно фината субстанция на тази Летопис като в мека пластинка. За да разберем образите, които се носят в астралния ореол на Земята, ние трябва да припомним до аналогии. Човешкият глас произнася думи, които създават звукови вълни, прониквайки през ушите в мозъка на

другите, където се пораждат образи и мисли. Всяка от тези думи е звукова вълна с абсолютно дефинирана форма, която - ако можехме да я видим - е различна от всички останали. Нека си представим тези думи втвърдени, както водата замръзва в лед при внезапен и силен студ. В такъв случай думите биха слезли на Земята като втвърден въздух и ние бихме могли да разпознаем всяка дума по нейната форма.

А сега, вместо процес на втвърдяване, нека си представим обратното. Ние знаем, че материята може да преминава от най-твърдото до най-разреденото състояние: твърдо, течно, газообразно. Материята може да става все по-фина до точката, при която сме отведени към “негативната” материя - Акаша. Земните събитията се отпечатват в тази акашова субстанция и там могат да бъдат преоткрити дори и онези, случили се през много отдалечени минали епохи.

Акашовите картини не са статични и неподвижни. Те се разгръщат пред окото на ясноvideца като жива панорама, където предметите и личностите се движат и дори говорят. Астралната форма на Данте би говорила така, както той е говорил в своето обкръжение. В спиритическите сеанси почти винаги бива виждан такъв вид образ, за който се мисли, че е духът на мъртвия.

Нашата задача е да се научим как да разчитаме страниците на тази книга от живи образи и да разгръщаме безбройните свитъци от “Хрониката” на Вселената. Това може да бъде направено само ако можем да разграничаваме външния вид от реалността, човешката обвивка от живата душа. Необходими са всекидневна дисциплина и дълго обучение, ако искаме да предотвратим погрешните интерпретации. Например, от така възприеманата форма на Данте могат да бъдат получени определени отговори на въпроси. Но те не идват от индивидуалността на Данте, понеже индивидуалността продължава да се развива; те идват от древната фигура на Данте, “фиксирана” в етерната среда на неговото време.

Петата сфера на Девакана е сферата на небесната хармония. Повисшите области на Девакана се характеризират с факта, че всички звуци имат по-голяма чистота, величие и богатство. В могъща хармония ние чуваме гласа на всяко същество. Тази хармония бе наречена от Питагор “Музиката на Сферите”. Това е живото, Космическо Слово. За ясноvideца, станал яснослушаш, всяко същество съобщава истинското си име в определен звук или тон. В Книга Битие Йехова взема ръката на Адам и Адам дава на всички същества техните имена. На Земята индивидуалността се губи сред гълпата от други същества. Във висшата сфера на Девакана всяко същество си има свой собствен отделен звук; в същото време Посветеният е свързан с всички същества, той става едно

със своето обкръжение.

Посветеният, постигнал тази степен, бива наречен “Лебедът”. Той чува звуците, чрез които му говори неговия учител, и после ги съобщава на света. Пеещият лебед на Аполон донася до ушите на хората тоновете на Отвъдното. За лебеда се казва, че идва от земята на хиперборейците - с други думи от света, където Слънцето слиза от небето за да си почине.

На тази точка Посветеният преминава към сфера отвъд света на звездите. Той вече не чете Акашовата Летопис от страната на Земята, а от страната на Небесата. Акашовата Летопис се превръща в окултната писменост на звездите и Посветеният изживява първичния източник на Всемира, Логосът.

В митовите ние откриваме указания за тази степен на Лебеда, особено в историите за Граала през Средните Векове, които изразяват изживявания в деваканичния свят. Всички подвизи, описани там, са извършени от рицарите на Граала, които представят великите духовни импулси, дадени от човечеството по заповед на учителите.

Времето, когато бе съставена легендата на Граала под инспирацията на велики Посветени, е епохата когато започна царуването на буржоазията и когато възникна движението, свързано със свободата на големите градове, идвайки от Шотландия в Англия и после към Франция и Германия. Когато е свободен гражданин, човекът несъзнателно се стреми към истината и божествения живот. В легендата за Лоенгрин Елза представлява душата на човека през Средните Векове, стремяща се да развие онова, което винаги е било изразявано в окултизма с женския образ. Лоенгрин, рицарят който идва от непозната страна, от Замъка на Свещения Граал за да освободи Елза, представлява учителят, който е носител на истината. Той е пратеника на Посветения и е носен от символичен лебед. Пратеникът на великия Посветен е “лебед”. Никой няма право да го пита за истинското му име, нито откъде идва. Авторитетът му не може да бъде подлаган на съмнение. Трябва да му се вярва заради думите му; по истината, сияеща на лицето му, той трябва да бъде разпознат. Онзи, който няма тази вяра, е неспособен да разбере, недостоеен да слуша. Ето защо Лоенгрин забранява на Елза да пита за името му и откъде идва. Лебедът е чела, който носи учителят.

Ученикът, достигнал петата степен на Посвещение, бива изпратен в света от своя учител. Легендата за Лоенгрин е описание на събитията, случващи се във висшите светове. Светлината на Логоса - Слънчевият и Планетарният Логос - свети през митовите и легендите на вековете.

XIII.

Ще се постарам в съзерцание да проследим степените на човешката

еволюция назад до Логоса, от Който бе създаден този свят.

Съвременната екзотерична наука се връща назад до Каменната Ера – една епоха, когато човекът живееше в пещери, използвайки издялани камъни като единствени свои инструменти. Неговото съществуване бе крайно примитивно, хоризонтът му - тесен, мислите му – ограничени до търсенето на храна и средства за защита на живота си.

Окултната наука ни отвежда назад отвъд тази Каменна Ера до епохата на Атлантида. В онези времена външният вид на човека изобщо не бе същият като днес. Известно е, че челото на праисторическия човек не беше развито, защото в действителност развитието на челото и предната част на главата върви паралелно с развитието на мозъка и на мисленето. В онези минали дни физическият мозък бе много по-малък от съответстващата етерна форма, която се простираше отвъд него на всички страни. В хода на еволюцията етерният и физическият мозък станаха повече или по-малко еднакви по размер. Определен център в етерния мозък, който сега е вътре в черепа, участваше в еволюцията на атлантския човек, и този център се премести във вътрешността на черепа. Това бе момент от огромно значение, защото когато човекът започна да мисли, да бъде съзнателен за собственото си същество и да казва “Аз”, той започна да свързва идеи и да смята – което не можеше да прави преди. От една страна, ранните атланти притежаваха една по-силна и вярна памет. Тяхното познание бе основано не на отношенията между фактите, а върху спомена за тези факти. Те знаеха, чрез своята памет, че определено събитие неизменно би породило серия от други събития; но те не схващаха причините за тези факти, нито можеха да мислят върху тях. Освен тази силна памет, те притежаваха и друго качество – една могъща сила на волята. Днес човекът вече не може да работи пряко със своята воля над жизнените сили. Той не може, например, да ускори растежа на растенията чрез едно волево действие. Атлантът имаше тази сила и, още повече, беше способен да извлича от растенията етерни сили, които знаеше как да използва. Той правеше това инстинктивно, без помощта на интелекта и способностите на логическо разсъждение, които днес са свързани с онова, което наричаме “учения ум”. До степента в която интелектуалността, способността за отразяваща мисъл и смятане се разгърнаха в хората на Атлантида, до тази степен западаха техните сили на инстинктивно ясновидство.

Ако отидем още по-назад в историята на Атлантида, ние стигаме до много отдалечен период, когато за пръв път стана възможна речта, т.е. изразяването в членоразделни звуци. Това бе епохата, когато човекът започна да ходи изправен, тъй като речта и изразяването в членоразделни звуци може да бъде способност само на същества,

стоящи изправени.

Преди великата Атлантска раса, на която всички европейски и азиатски раси бяха издънки, съществуваше друг континент и други народи, все още по-близо до животинската природа – Лемурийската раса. Науката едва признава нейното съществуване като хипотеза. Определени острови на юг от Азия и на север от Австралия са, въпреки всичко, свидетелства за този континент; те са преобразилите се останки на древна Лемурия. В онези времена температурата на Земята бе много по-висока от днес. Атмосферата бе парна, пълна с потоци. На Лемурия ние откриваме елементарните човешки форми, дишащи не с назалните органи, а с органи по-скоро като хриле.

В хода на човешката еволюция органите постоянно са се преобразували и по характер, и на външен вид. Така примитивният човек ходеше на четири крака; той не можеше да издава членоразделни звуци; той нямаше уши с които да чува. Движението в полу-течния, полу-газов елемент който го обкръжаваше, бе възможно благодарение на един орган, който му позволяваше да не потъва и да плува. Когато елементите се диференцираха и човекът се оказа на твърда земя, този орган се промени в белите дробове, хрилете в уши и предната част на неговата структура в ръце и инструменти за действие. Освен това, той започна да изрича членоразделни звуци – думите на речта.

Тази голяма трансформация бе от огромна важност за човека. В Битие 2:7 четем: “И Господ Бог ... вдъхна в ноздрите му дъха на живота; и човекът стана жива душа.” Този пасаж описва периода, когато хрилете, притежавани от човека се превърнаха в бели дробове и той започна да диша външния въздух. Едновременно със силата да диша, той придоби вътрешна душа и, заедно с тази душа, способността за вътрешно съзнание, за ставане съзнателен на себето, живеещо в душата.

Когато човекът започна да диша въздух с белите дробове, неговата кръв бе подсилена и едва тогава в него можеше да се въплъти душа, повисша от груповата душа на животните, душа индивидуализирана от Аз-принципа, която да носи еволюцията напред към нейните напълно човешки и след това божествени етапи. Преди тялото да диша въздух, душата на човека не можеше да слезе за инкарнация, защото въздухът е елемент, изпълнен с душа. По онова време, следователно, човекът всъщност вдишваше божествената душа, която идваше от небесата. Думите на Книга Битие, в техния еволюционен смисъл, трябва да се вземат напълно буквално. Да дишаш е да бъдеш проникнат с Дух. Тази истина бе основата на упражненията, давани в древната система йога. Тези упражнения бяха основани върху ритмите на дишане, тяхната цел бидейки да направят тялото подходящо да приеме вливащия се Дух.

Когато дишаме, ние общуваме със световната душа. Вдишаният въздух е телесната одежда на тази висша душа, точно както плътта е одеждата на низшето същество на човека.

Тези промени в дихателния процес отбелязаха прехода от древното съзнание, което бе просто игра на картини, към съзнанието такова, каквото е то в наше време. Сетивните възприятия биват получавани от тялото; съзнанието има чисто обективен характер. Съзнанието в картини (имагинативно съзнание) създаде собственото си вътрешно съдържание чрез една свойствена, пластична сила. Колкото по-далеч отиваме в миналото, толкова повече откриваме душата на човека живееща не вътре в него, а около него. Ние стигаме до точката където сетивните органи съществуваха едва в зародиш и когато човекът само получаваше от външните предмети впечатления, които пораждаха привличане или отблъскване, симпатия или антипатия. Движенията на това същество – което не можем да наречем истински “човек” в нашия смисъл на думата – се ръководеше от тези чувства на привличане или отблъскване. Той нямаше разсъдъчна способност и епифизата – орган от огромна важност в онези времена – бе единственият му “мозък”.

Съществуването на това имагинативно съзнание е отговорът на безкрайните философски дискусии върху обективната природа и реалността на света и то е опровержението на всички чисто субективни философи, например такива като Беркели. Два полюса на битие и на живот са съществени за еволюцията. “Субективно всемирното” става обективна вселена; човекът напредва първо от субективното към обективното и накрая ще бъде отведен от обективното към субективното чрез развитието на Духа-Себе (Манас), Духа-Живот (Буди) и Духа-Човек (Атма).

Сънищното съзнание е атавистичен остатък на образното съзнание на старите времена. Едно качество на това образно съзнание е, че то е творческо. То създава форми и цветове, които не съществуват във физическата реалност.

Обективното съзнание по природа е аналитично, субективното съзнание е по природа пластично и има магическа сила. (Това е указано в етимологията на думата “образ”). По този начин субективното, пластично съзнание на човека бе заменено от обективно, аналитично съзнание. Процесът, чрез който душата (която първоначално обгръщаше човека като облак) постепенно проникна във физическото тяло, може да бъде сравнен с охлюва, отделящ собствената си черупка и после отдръпващ се назад в нея. Душата първо даде форма на тялото и после проникна в това тяло, вече подготвила органите за възприятие отвън. Силата на зрение, с която човешкото око е надарено днес, е

същата сила, която някога бе упражнявана върху окото отвън, за да може да то да се оформи.

Промяната от външна към вътрешна активност на душата се изразява с един йероглиф. Това е знака на Рака в Зодиака, изразяващ едно двойно действие или движение – отвън навътре и отвътре навън.

Средата на третата (Лемурийска) епоха бе времето, когато душата премина в своето създадено от самата нея обиталище и започна да “одушевява” тялото отвътре. Преди този момент ние намираме едно астрално човечество, обитаващо една чисто астрална Земя. Отново преди това, човекът и Земята съществуваха в чисто деваканично състояние. Още нямаше дори и образно съзнание. Във и през съществуването на човека се изливаха космически мисли. Неговата висша душа все още бе част и дял от целия Космос, участвайки в космическата мисъл.

Колкото по-далеч назад връщаме паралелното развитие на човека и Земята, толкова повече ги откриваме съществуващи в едно течно, зародишно състояние и по-близо до Духа. Днес ние сме достигнали най-ниската точка в дъгата на слизането; човекът и Земята са достигнали най-голямата степен на втвърдяване и ще започнат да се изкачват отново, чрез действието на индивидуалната воля, към Духовното.

Какво лежи в основата на този велик процес на еволюция? Къде е бил домът на човешките същества когато, в началото, те съществуваха само в зародиш? Откъде е произлязъл човекът? Кой го е създал? Тук ние трябва да се опитаме да си представим живот и сила на проявление безкрайно по-възвишени от всичко човешко, нещо повече, от целия планетарен живот. Тази сила е Логосът.

С какво човешкият и планетарен живот се различава от живота на Логоса? Този въпрос изглежда изисква полет в неизвестното, във вселена с друг ред. И все пак има аналогии, които ни помагат да разберем или най-малкото да предскажем нещо за съзидателната сила на Логоса.

Нека се опитаме да си представим едно всеобхватно съзнание, съзнание на което са познати всички земни и планетарни опитности. Такова съзнание може да живее във всяка форма на еволюция. Но само с тази сила, то не би могло да се издигне отвъд точката на създаване на човека и на планетарната система. То би останало в сферата на онова, което може да бъде и е било изпитано от човека. Човешката интелигентност не може да отиде отвъд тази граница.

Но ние можем да се издигнем до съзнание различно от онова, в което нашите опитности са само реализирани в съзнанието. Има определени степени на творческа активност, в които духът на човека може да роди

нещо ново, нещо което никога не е виждано досега. Такова, например, е съзнанието на скулптора в момента, в който той си представя или вижда за миг формата на статуята пред вътрешното си око. Той никога не е виждал образец, той създава своята статуя. Такова е също и съзнанието на поета, който създава стихотворение в един миг на вдъхновение, в творческо, духовно видение.

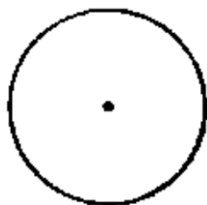
Тази творческа сила не е породена от никаква интелектуална идея, а поскоро от духовно чувство. Помислете за кокошката, стояща върху яйцата си. Тя изцяло е отдадена на тази дейност на мътене и е изпълнена с един вид топло, почти страстно удоволствие, в което възниква мечтателен пра-образ за излюпването на малките пернати пилета. Това блажество в работата на съзидание съществува на всяка степен в космическия живот, и от него се излива топлина. В сферата на Космическата Интелигентност – която може да се схваща като света на мислите, достъпен за висшето Себе (Манас) – тази топлина сякаш прониква цялата вселена, излъчвана от съзидателния живот на душата (Буди). Ние можем да предскажем присъствието на една творческа сфера, съществуваща преди нашата Земя и “мътеща” над нея. Това е да се издигнеш от Духа-Себе към Духа-Живот, и от Духа-Живот към Човека-Дух.

Егото или “Аз” принципа на човека е създаден от Третия Логос.

Ние трябва да се опитаме да си представим силата на висшия Аз като разлята в цялата вселена, като създаваща живот топлина и тогава стигаме до представата за Втория Логос, от Който бива оживяван макрокосмическият живот и Който е отразен в творческите дейности на човешката душа.

Единият първичен източник и център на проявление е Първият Логос – непроумяемият Бог.

Във всички епохи тези три Божествени Принципа са били представяни в окултизма от тези три знака:

Първи Логос
Бог

Втори Логос
Макрокосмос

Трети Логос
Микрокосмос

XIV.

В миналата лекция ние проследихме миналото на човека по специално от гледна точка на неговата форма и неговото тяло. Сега ще разгледаме миналото относно неговите степени на съзнание.

Пред ума често възниква следният въпрос: човекът ли е единственото същество на Земята, което притежава себесъзнание? Или пък: какво е отношението между съзнанието на човека и това на животните, растенията и металите? Имат ли тези по-низши природни царства изобщо съзнание?

Представете си, че малка буболечка, пълзяща по тялото на някой човек, има възможност да види само пръстите му. Тя не би могла да има никаква представа за организма като цяло, нито пък за душата. Ние самите сме точно в същото положение спрямо Земята и другите същества, които я обитават. Материалистът няма представа за душата на Земята и, като естествен резултат, той не е съзнателен за съществуването на собствената си душа. Нещо подобно е, когато малко насекомо не знае за душата на човека, това е защото то няма душа, с която да възприема.

Земната Душа е много по-възвишена от душата на човека и човекът не знае нищо за нея. В действителност всички същества имат съзнание, но съзнанието на човека е съвсем различно, доколкото в нашата епоха то е напълно пригодно към физическия свят.

Освен будното съзнание (съответстващо на физическия свят), човек преминава и през други състояния на съзнанието. По време на съня без сънища, неговото съзнание живее в деваканичния свят. Съзнанието на растението е винаги деваканично. Ако едно растение “страда”, страданието причинява промяна в деваканичното съзнание. Животното има астрално съзнание, съответстващо на сънищния живот на човека.

Тези три състояния на съзнание на много различни. Във физическия свят ние развиваме идеи просто чрез сетивните органи и външните реалности, до които се докосваме с тези органи. В астралния свят ние възприемаме заобикалящата ни среда само под формата на картини, в същото време чувствайки се сякаш сме част от тях.

Защо човек, съзнателен във физическия свят, се чувства отделен от всичко, което не е самият той? Защото той получава всичките си впечатления от една околна среда, която възприема много ясно извън тялото. Напротив, в астралния свят ние не възприемаме със сетивата, а със симпатията, която ни кара да проникнем до същността на всичко, което срещаме. Астралното съзнание не е ограничено в едно относително тясно поле; в известен смисъл то е течно, флуидно. В

деваканичния свят съзнанието е толкова разлято, колкото може да бъде един газ. То няма прилика с нищо от физическото съзнание, в което нищо не прониква освен чрез сетивата.

Каква беше целта на това изключване на съзнанието, което последва етапа на имагинативно съзнание? Ако не се беше случило такова изключване, човекът никога нямаше да може да каже на себе си “Аз”. Божественият зародиш нямаше да може да проникне в неговото същество в хода на еволюцията, ако тя не водеше към кристализиране на физическото му тяло. Къде тогава беше този Божествен Дух преди втвърдяването на Земята и на съзнанието? Книга Битие ни казва: “Духът Божий се носеше над водите.” Божественият Дух, искрата на Аза, беше още в астралния свят.

Във висшия Девакан, отвъд четвъртата степен, обозначаващ в окултизма като Арупа (без тяло), където възниква Акаша (негативната субстанция) – там е домът на съзнанието на минералите. Ние трябва да се опитаме да достигнем едно по-дълбоко и вярно разбиране за минералното царство и да открием своята морална връзка с него. В Средните Векове розенкройцерите учеха техните ученици да почитат непорочността на минерала – “Представете си”, казваха те, “че задържайки своите способности за мислене и чувстване, човек става чист и свободен от желание както минерала. Тогава той притежава неразрушима сила – духовна сила.” Ако можем да кажем, че духовете на минералите живеят в Девакана, тогава можем да кажем еднакво вярно, че духът на минералите е като човек, който може да живее само с деваканично съзнание.

Следователно в другите същества не може да бъде отречено съществуването на съзнание. Човекът е преминал всички тези степени на съзнание по слизаваща дъга на еволюцията. Първоначално той наподобяваше минералите, в този смисъл, че неговият Аз живееше в един по-висш свят и го водеше отгоре. Но целта на еволюцията е да освободи човека от това да бъде подчинен на съществата, надарени със съзнание по-висше от неговото собствено, и да го доведе до точка, където самият той да бъде напълно съзнателен във висшите светове.

Всички тези нива се съдържат вътре в човека днес:

Съзнанието на минерала – съответстващо на дълбокия сън.

Съзнанието на растението – обикновения сън.

Животинско съзнание – сънищен живот.

Физическо, обективно съзнание – нормалното будно съзнание.

Предишните две състояния са атавистични остатъци.

Съзнание, което повтаря третата степен, но запазва придобитото качество на обективност. Образите имат определени цветове и биват

осъзнавани напълно отделно от онзи, който възприема. Субективното чувство на привличане или отблъскване изчезва. В това ново имагинативно съзнание способността за разум, придобита във физическия свят, запазва своята сила.

Самият сън – не сънищата – тук става съзнателно състояние. Ние не само виждаме образи, но и навлизаме в живата същност на съществата и чуваме техните вътрешни тонове. Във физическия свят ние даваме имена на нещата, но имената са само външни названия. Само човекът може да изрази своето собствено същество отвътре казвайки “Аз” – неизречимото име на съзнателната индивидуалност. С тази дума ние разграничаваме своята собствена личност от останалата Вселена. Но когато станем съзнателни за света на звука, всяко същество, всяко нещо съобщава истинското си име; в състояние на ясновидство ние чуваме звука, който изразява неговата най-дълбока същност и звъни като тон във Вселената, различен от всички останали.

Една степен по-нататък и дълбокият сън се превръща в съзнателно състояние. Описание е невъзможно, защото това състояние преминава отвъд границите на сравнението. Всичко което може да се каже е, че то съществува.

XV.

За да добием представа за тази еволюция ние трябва да прибегнем не до абстракции, а до картини, защото картините имат едно живо, съзидателно свойство, което не се съдържа в чистата идея. Картината е само символ в този свят, но тя съответства на определена реалност в по-висшия свят.

Ние знаем, че преди да се развива в своя настоящ етап, нашата Земя е преминала през степен, наречена период на Старата Луна. Но тази фаза на еволюцията - Старата Луна - не трябва да се бърка със спътника, който сега виждаме на небето, нито с някоя друга планета, която астрономията може някога да открие. Небесните тела, видими днес, са тела, които са били минерализирани. Човешкото око може да вижда само предмети, които съдържат минерални елементи и отразяват светлината, с други думи предмети, които имат физическо тяло. Когато окултистът говори за минералното царство, той има предвид не просто камъните, а средата, в самия център на която се разгръща съзнанието на човека. Много учени разглеждат живите същества просто като машини и отхвърлят идеята на жизнената сила. Това мислене е в резултат на факта, че нашият организъм е неспособен истински да вижда живота. Окултистът от друга страна казва, че в нашата епоха човекът живее в минералния свят.

Помислете за човешкото око. То е много сложен механизъм, един вид “тъмна стая” със зеницата като прозорец и кристалина като оптична леща. Цялото тяло на човека е съставено от множество физически органи, не по-малко фини и сложни. Ухото е като клавиесин с клавиши и нишки вместо струни. И същото може да се каже за всеки сетивен орган.

Съзнанието на съвременния човек е пробудено само защото е била установена връзка с неговото физическо или минерално тяло. Наистина, то се пробужда първо във физическия свят, но то трябва не по-малко постепенно да просветне и в другите членове на човешкото същество - в частта, съставена от жизнени сили (растителната природа на човека), в частта главно доминирана от силите на усещането (животинската природа), и накрая в Аза.

Направо казано, във Вселената човекът познава само онова, което е минерално. Той не познава същностните закони, лежащи в основата на животинския живот на инстинкта и усещането, и на израстването на растенията. Той просто наблюдава техните физически проявления. Опитайте се да си представите едно растение в свръхсетивно съществуване, изгубило своята минерална субстанция - то би било невидимо за нашето физическо око.

Но въпреки че човекът познава само минералното, той поне има власт над него. Той го работи, оформя, топи го и го съчетава. Той преоформя наново лицето на Земята. В нашата епоха той е способен да прави това с помощта на машините. Ако се върнем в далечните исторически епохи, когато човешката ръка още не се бе отпечатала върху Земята, ние я откриваме като произлизаща от ръцете на Боговете. Но откакто човекът започна да упражнява контрол върху минералното царство, Земята започна да се променя, и ние можем да предскажем една епоха, когато цялото лице на Земята - която в началото бе дело на Боговете - ще е получила отпечатъка, нанесен от ръката на човека.

В началото, от Боговете бе дадена форма на всички сътворени неща. Тази власт за даване на форма премина от Боговете в хората, доколкото става въпрос за минералното царство. Древните предания учеха, че човекът трябва да изпълни задачата за преобразяване на Земята, като постигне тройна цел, а именно реализирането на истина, красота и добро. И после онези, които идват след него, ще гледат на делото му така, както сега ние гледаме на минералното царство, произлязло от ръцете на Боговете. Нито една катедрала или машина не е била построена напразно. Боговете са дали форма на кристала, който извличаме от Земята, точно както ние изграждаме своите паметници и машини. Също както в миналото Боговете създадоха минералния свят

от една хаотична маса, така и нашите катедрали, открития и дори нашите институции са зародишите, от които ще се роди един бъдещ свят.

Вече преобразувал минералния свят, човекът ще се научи да преобразува растенията. Това свидетелства за една по-голяма сила. Днес човекът изправя сгради; за в бъдеще той ще бъде способен да създава и придава форма на растителния живот, работейки върху растителната субстанция. На една още по-висока степен той ще придава форма не само на живи същества, но и на съзнателни същества. Той ще има власт над животинския живот. Когато е достигнал степенята да бъде способен да възпроизвежда свои себеподобни с действие на съзнателната воля, той ще постигне на една по-висока степен това, което е постигнал днес в минералния свят.

Зародишът на тази възвишена сила на размножаване, изчистена от всеки елемент на чувственост, е словото. Човекът стана съзнателно същество когато за пръв път пое дъх; съзнанието ще достигне своята степен на съвършенство когато той е способен да излива в думите, които произнася, същата съзидателна сила, с която днес е надарена неговата мисъл. В нашата епоха той предава на въздуха само думи. Когато е достигнал степенята на висше творческо съзнание, той ще бъде способен да предава на въздуха образи. Тогава думата ще бъде имагинация - изцяло проникната с живот. Давайки тяло на тези образи, той ще дава тяло на словото, което носи и поддържа образа. Когато ние вече не просто изпълняваме своите мисли в предмети, както правим например когато изработваме часовник, а даваме тяло на тези образи, те ще живеят.

И когато човекът знае как да придава живот на онова, което е най-висше в него, тези “образи” ще водят реално и действително съществуване, сравнимо с животинско съществуване. Така на най-висшата степен на еволюция човекът ще бъде способен да възпроизвежда своето собствено същество. В края на процеса на преобразяването на Земята, в цялата атмосфера ще отеква силата на Словото. Така човекът трябва да се развие до степен, където ще има силата да оформя своята околна среда по образа на своето вътрешно същество. Посветеният просто се отправя по този път.

Очевидно е, че Земята днес не може да произвежда човешки тела така, както те ще бъдат произвеждани в крайната степен на еволюция. Когато дойде тази последна степен, тези тела ще бъдат точен израз на Логоса. Великият Предвестник, Онзи Който единствен прояви в човешко тяло като нашите тази сила на Логоса, е Христос. Той дойде в централната повратна точка на еволюцията, за да разкрие нейната цел.

А сега нека се запитаме за формата, в която Духът на човека живееше преди този Дух да влезе в него чрез дишането. Земята е превъплъщение на по-ранна планета - на Старата Луна. В този лунен период на еволюцията чистият минерал още не съществуваше. Планетарното тяло бе съставено от субстанция, донякъде сродна с природата на дървото, тази субстанция бе нещо средно между минерала и растението. Нейната повърхност не бе твърда като минералната - всъщност тя наподобяваше торф. Тя пораждаше същества по природа полу-растения, полумекотели, и бе населявана от трето царство същества със степен на съществуване по средата между човешките същества и животните. Тези същества бяха надарени със съноподобно, имагинативно съзнание. Ние можем да си представим вида материя, от която бяха съставени техните "тела", като помислим за нервната субстанция на рака. Тази материя се съгъсти за да стане субстанцията, от която сега е съставен мозъкът. На Старата Луна тази материя оставаше в по-течно състояние, но на Земята тя изискваше защитната сила на костта - черепа. В този смисъл всички субстанции, от които сме съставени, са "екстракти" на Макрокосмоса. Цялата тази подготвителна дейност във Вселената бе необходима за да може Азът да се спусне в човека.

Ние чухме, че човекът бе готов да получи зародиша на своя Аз едва когато, на Земята, той започна да диша въздуха около себе си. Тогава дали той е дишал на Старата Луна?

Когато по-далеч се връщаме в периодите на еволюцията, толкова температурата става по-висока. Атлантида се къпеше в горещи пари. В още по-ранни времена въздухът бе чиста топлина; а преди това, огън. Там огънят бе на мястото на въздуха. Лемурийците дишаха огън. Ето защо е окултните писания се казва, че първите Учители на хората бяха Духовете на Огъня. Когато на Земята се появи физическият човек, въздухът стана негов жизнено необходим елемент. Но човекът промени този въздух с това, че го превърна във въглероден диоксид и така дихателният процес причини материализацията на нашето кълбо, за да слезе то още една степен надолу. Равновесието се възстановява от растителния свят.

В идващите времена физическото тяло ще изчезне; човекът и Земята ще живеят в астрални форми. Физическата субстанция се саморазрушава със свои собствени сили. Но преди да се случи тази метаморфоза, ще падне космическа нощ, точно както предишната космическа нощ отбеляза прехода на еволюцията на Старата Луна към тази на настоящата ни Земя.

Атмосферата на Старата Луна съдържаше азот, също както днес атмосферата на Земята съдържа кислород, и преобладаването на азот бе

това, което причини края на периода на Старата Луна и началото на космическата нощ. Цианидите на Земята са остатъци от състоянията, съществуващи в последните етапи на еволюцията на Старата Луна. Ето защо на Земята те имат разрушителен ефект, тъй като Земята не е тяхната подходяща сфера. Те са отровните останки на живота в една друга епоха.

Животното-човек, както живееше то на Старата Луна, е по този начин предшественик на земния, физически човек; Духът в човека е потомъкът на Духовете на Огъня в лунния период. Съществата, които на Старата Луна бяха изпълтени в огъня, на Земята се изпълтиха във въздуха. А сега, останало ли е в човека нещо от действията на тези Духове на Огъня? На Старата Луна живите същества нямаха топла кръв. Какво бе онова, което породило топлината на кръвта и, като следствие, живота на страстите? Това бе огънят, който беше вдишван от съществата на Старата Луна, и който отново живее на Земята в тяхната кръв. А Духът на въздуха обкръжава тялото, което съдържа в себе си наследството от еволюцията на Старата Луна, а именно топлината на кръвта, мозъка, гръбначната течност, нервите.

Тези примери служат за това да покажат, че се изисква едно близко изучаване на преобразуването на субстанциите, преди да можем да започнем да разбираме великите процеси на метаморфози, които протичаха по време на предишните периоди на Земната еволюция. На една още по-ранна степен от тази на Старата Луна планетарната сфера, която сега е станала нашата Земя, имаше тяло съставено само от газова субстанция; а още преди това можем да говорим само за тяло от звук. От този звук - Космическото Слово - води своето начало еволюцията на човека, след това напредвайки през светлината, огъня, въздуха. Едва в четвъртото състояние просветна съзнание в Духа на човека. От този момент нататък ръководната сила, дарена от Логоса, възниква отвътре в собственото същество на човека, и неговото съзнание става негово правилно ръководство. Неговото първично същество се изразява в "Аза", в Егото. Съзнателният Аз е реализацията на Христовия Принцип в човека.

XVI.

В една от предишните лекции ние се върнахме в човешката еволюция до момента, когато се състоя разделянето на половете. Този момент сам по себе си е връхната точка на дълга космическа подготовка. След нощта, която отдели фазата на Старата Луна от Земната фаза, в самото начало Земята се появи заедно със силите на настоящите Слънце и Луна. Те образуваха едно единствено тяло което, малко по-малко, се

диференцира и така създаде трите тела, както ги познаваме днес. Настоящото разделение на половете е резултатът на разделянето на лунните сили и земните сили. Женските сили за възпроизвеждане останаха под влиянието на Луната. Луната все още управлява силите на размножаване и в човека, и в животното. По такъв начин окултното познание ни разкрива силите, действащи в планетарната система.

По времето, когато Слънцето бе все още обединено със Земята и с Луната, не съществуваха нито растения, нито животни, нито човешки същества такива, каквито ги познаваме днес. Всъщност, тогава съществуваше само растително царство, но при съвсем различни условия от нашите. Това царство запази особена връзка със силите на Слънцето, подобна на тази на животните с Луната и на човека със Земята. Докато Слънцето беше обединено със Земята-Луна, растенията насочваха своите цветове към центъра на кълбото; когато Слънцето се отдели, те се ориентираха спрямо него и насочиха своите цветове към небето. Ние видяхме в една от предишните лекции (XI), че така растенията приеха обратно положение спрямо човека; и двете се проявяваха във вертикалното, докато животното се открива сякаш по средата между човешката ориентация и тази на растителния свят. Гръбначният стълб на животното е хоризонтален. Благодарение на постепенното разделяне на тези три небесни тела различните царства на Земята станаха такива, каквито ги познаваме сега: растителното царство по времето на отделянето на Слънцето; животинското когато се състоя отделянето на Луната. Първичният състав на тези сили съдържаха в зародиш онова, което по-късно щеше да приеме физическо проявление. Представете си субстанция, нагрята до висока температура и след това охладена; тогава ще видите различните елементи, които тя съдържа, да приемат форма.

По времето на Старата Луна ние също откриваме слънчевите сили, които в определен период са концентрирани в небесно тяло извън Луната. Луната обикаляше около древното Слънце, но по такъв начин, че винаги бе обърната с една и съща страна към Слънцето; орбитата на Луната около Земята е продължение на това движение около древното Слънце. Тези тела, и в началото, и в края на този космически период, бяха едно - точно както Земята, Луната и Слънцето бяха обединени в началото на Земната еволюция, и отново ще бъдат обединени в нейния край. Тези две древни космически тела никога нямаше да бъдат способни да действат в еволюцията, ако не бяха преобразували своите сили след разделянето си. Луната, докато беше разделена от Слънцето, се разви по такъв начин, че се създадоха сили, които по-късно направиха възможно да се появи едно трето тяло. В действителност, по

време на това разделяне човекът беше способен да развие в себе си онова, което по-късно прие физическо въплъщение и му даде възможността за развитие на обективно, будно съзнание на Земята.

Периодът, който предшестваше Лунния, е обозначаван от нас като Слънчев. По това време на еволюцията всичко бе чист слънчев живот. Окултизмът вижда Слънцето като неподвижна звезда, която преди е била планета и по сходен начин разпознава Земята като планета, предопределена на стане Слънцето на бъдещата космическа система. По време на Слънчевия период човекът бе надарен само със съзнание, сродно на това на съня без сънища.

Едно друго състояние предхождаше Слънчевия период; по това време Слънцето не бе дори и планета. Човешкото същество бе надарено само с дълбоко трансово съзнание или дълбок сън. То още не беше светлинно същество, каквото можа да стане на Древното Слънце; той просто вибрираше като тон в чистата хармония на този Сатурнов период, но трябва да се отбележи, че настоящият ни Сатурн няма нищо общо с това състояние.

След нашия Земен период на ясно физическо съзнание, ще изгрее едно пето състояние на съзнателно астрално въображение по време на период, известен като Юпитер. То ще бъде последвано от период на Венера, където ще станем съзнателни за онова, което днес е безсъзнанието на съня. И накрая ще възникне период на Вулкан, който съответства на най-висшата степен на съзнание, която може да бъде постигната от Посветения.

Но това не изчерпва връзките между Земята и планетите. Ние всъщност можем да разделим настоящия ни Земен етап на две части. По време на първия се случи това, че нашата кръв стана червена. Какво ни е дало червената кръв? По време на разделението на Земята и Слънцето, това кълбо, съставено от течна субстанция, бе пронизано от други флуидни сили, излъчвани от планетата Марс. Преди този преход на Марс на Земята не съществуваше и най-малката следа от желязо. В действителност, това бе резултат на този преход; всички субстанции, съдържащи желязо, такива като нашата кръв, бяха подложени на влиянието на Марс. Марс оцвети субстанцията на Земята. И появата на червената кръв е резултатът на неговото влияние. Ето защо първата половина на Земната еволюция се обозначава като периода на Марс.

По онова време желязото бе течна субстанция и металите се втвърдиха едва впоследствие. Живакът е единственият метал, който още не се е втвърдил. (На английски и други езици Mercury означава едновременно и Меркурий, и живак - бел. пр.) Когато това се случи, душата на човека ще стане напълно независима от физическото тяло и астралното

имагинативно виждане ще стане съзнание. Този факт е свързан със силите на Меркурий, които влияят на втората част на Земната еволюция, по време на която те ще се сгъстят и накрая ще станат твърди. Земята е едновременно Марс и Меркурий. И това е, което Посветеният е втъкал в нашия език, посочвайки че дните на седмицата принадлежат на планетите на нашата еволюция: Марс и Меркурий са поставени между Луната и Юпитер.

ВЪТРЕШНОСТТА НА ЗЕМЯТА

Физическата наука като такава все още познава от земната кора само един минерален слой, който в действителност е само като тънка ципа на повърхността на Земята. Земята всъщност се състои от поредица концентрични слоеве, които сега ще опишем така:

Минералният слой съдържа всички метали, които могат да бъдат открити във физическите тела на всичко, което живее на повърхността. Тази кора е оформена като кожа около живото същество на Земята. Тя е дълбока едва няколко мили.

Вторият слой може да бъде разбран единствено ако си представим субстанция, която е самата противоположност на онова, което ни е познато. Това е негативният живот, отрицанието на живота. Там всеки живот бива заличен. Бъдат ли растение или животно потопени в него, те веднага ще бъдат разрушени. Те биха били нацяло разтворени. Тази втора обвивка - полу-течна - която обгръща Земята, е наистина една сфера на смъртта.

Третият слой е един кръг на обърнато съзнание. Всяка тъга там се явява като радост. И всяка радост се изживява като тъга. Неговата субстанция, съставена от пари, се отнася към нашите чувства по същия обърнат начин, както вторият слой по отношение на живота. Ако сега си представим тези три слоя с нашето мислене, тогава ние ще открием Земята в състоянието, в което тя бе преди отделянето на Луната. Ако някой е способен чрез концентрация да достигне съзнателно астрално виждане, тогава той ще види дейностите в тези два слоя: разрушаването на живота във втория и преобразяването на живота на чувствата в третия.

Четвъртият слой е известен като Земята-вода, Земята-душа или Земята-форма. Той е надарен със забележително свойство. Представете си куб и после си го представете обърнат, доколкото става въпрос за неговата субстанция. Където е имало субстанция, сега няма нищо: пространството заемано от куба сега би било празно, докато неговата субстанция, субстанциалната му форма, ще бъде разпръсната наоколо; оттук е и терминът "земя на формата". Тук този водовъртеж от форми,

вместо да бъде негативна празнота, става позитивна субстанция. Този слой е познат като Земята на растежа. Той съдържа прототипният източник на всеки земен живот. Неговата субстанция се състои от напъпващи, плодородни енергии.

Тази Земя-огън е съставена от чиста воля, от елементарни жизненни сили - от постоянно движение - пронизани от импулси и страсти, един истински резервоар от волеви сили. Ако някой се опита да упражни натиск върху тази субстанция, тя би го отблъснала.

Ако сега отново мислено някой си представи последните три току-що описани слоя, той би стигнал до състоянието, в което бе нашето кълбо когато Слънцето, Луната и Земята бяха още преплетени.

Следващите слоеве са достъпни само за съзнателно наблюдение, което е не само такова на съня без сънища, а съзнателно състояние в дълбокия сън.

Този слой е огледалото на Земята. Той е подобен на призма, разлагаща всичко което се отразява в нея, и дава израз на неговия допълващ аспект; изумруд, видян през нея, би изглеждал червен.

В този слой всичко се явява разбито на части и размножено до безкрайност. Ако някой вземе растение или кристал и се концентрира върху този слой, растението или кристалът биха се явили размножени до безкрайност.

Този последен слой е съставен от субстанция, надарена с морално действие. Но тази моралност е противоположната на тази, изработвана на Земята. Нейната същност, вродена ѝ сила, е такава на разделение, на дисхармония, и на омраза. Тук, в ада на Данте, ние откриваме братоубиецът Каин. Тази субстанция е противоположност на всичко, което сред човешките същества е добро и ценностно. Дейността на човечеството да установи братство на Земята намалява силата на тази сфера. Силата на Любовта е тази, която ще я преобразува, както и ще одухотвори самото тяло на Земята. Този девети слой представя същностния произход на онова, което на Земята се явява като черна магия, т.е. магия основана на егоизма (виж диаграмата).

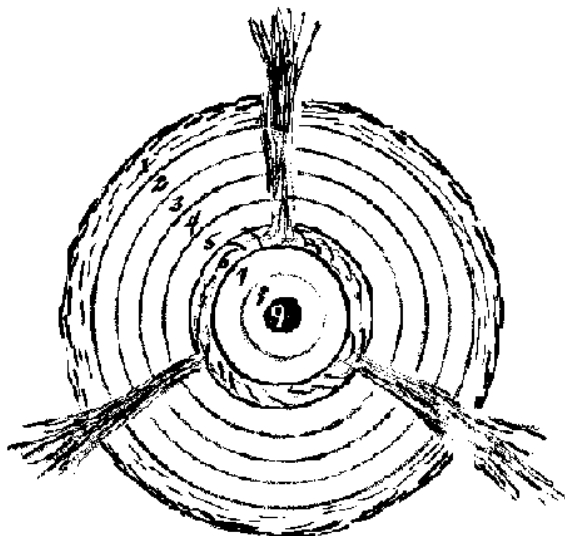
Тези различни слоеве са свързани с лъчи, които съединяват центъра на Земята с нейната повърхност. Под твърдата земя има голям брой подземни пространства, свързани с шестия слой, този на огъня. Този елемент на земята-огън е интимно свързан с човешката воля. Този елемент е, който причини огромните изригвания, които сложиха край на Лемурийската епоха. По онова време силите, които подхранваха човешката воля, преминаха през изпитание, което отприщи огнената катастрофа, разрушила Лемурийския континент. В хода на еволюцията този шести слой се смъкваше все повече и повече към центъра и като

резултат вулканичните изригвания станаха по-редки. И те все още се причиняват в резултат на човешката воля, която, когато е злонамерена и хаотична, действа магнетично на този слой и го разстройва. Въпреки това, когато човешката воля е лишена от егоизъм, тя е способна да укроти този огън. Материалистичните периоди най-често са съпътствани от природни катаклизми, земетресения и т.н. Нарастващите сили на еволюцията са единствената алхимия, способна да преобрази, малко по-малко, организма и душата на Земята.

Следното е пример за връзките, които съществуват между човешката воля и земните катаклизми: в човешките същества, които загиват в резултат на земетресения или вулканични изригвания, се забелязват през следващата им инкарнация съвсем различни вътрешни качества. Те носят по рождение голяма склонност към духовното, защото при своята смърт са се докоснали до сили, показали им истинското естество на реалността и илюзията на материалния живот.

Може да се забележи също връзка между определени раждания и сеизмични и вулканични катастрофи.

По време на такива катастрофи се инкарнират материалистични души, привлечени благоприятно от вулканичните явления - от конвулсиите на злата душа на Земята. И тези раждания могат на свой ред да причинят нови катаклизми, защото злите души съответно упражняват влияние върху земния огън. Еволюцията на нашата планета е тясно свързана с еволюцията на силите на човечеството и на цивилизациите.

Минерална кора
Негативен живот

Обърнато съзнание
Кръг на формите
Кръг на растежа
Кръг на огъня
Кръг на разлагането
Кръг на размножаването
Его-центричен егоизъм

XVII.

Има седем мистерии на живота, за които никога досега не се е говорило извън Окултните Братства. Едва в нашата епоха е възможно да се говори за тях открито. Те са наричани седемте “неизразими” или “неизречими” мистерии. Ние ще се опитаме да се занимаем с четвъртата мистерия, тази на Смъртта. Тези мистерии са както следва:

Мистерията на Бездната.

Мистерията на Числото (която може да бъде изучавана в Питагорейската философия).

Мистерията на Алхимията (можем да научим нещо за тази мистерия в трудовете на Парацелз и на Явоб Бьоме).

Мистерията на Смъртта.

Мистерията на Злото (за която се говори в Апокалипсиса).

Мистерията на Словото, на Логоса.

Мистерията на Божественото Блаженство.

Говорейки за планетарното тяло, предшестващо нашата Земя - фазата на Старата Луна в еволюцията - ние различаваме три природни царства, много различни от тези, които познаваме днес. Нашето минерално царство тогава не съществуваше. То възникна като резултат на кондензирането и кристализирането на онова, което на Старата Луна бе полу-минерално, полу-растително. Нашият растителен свят произлезе от лунното растение-животно. По сходен начин животнският свят възникна от лунния човек-животно. Така ние виждаме, че на Земята всяко от тези лунни царства направи слизване в материалността. Същото се случва и със Съществата, които на Старата Луна бяха по-висши от човека-животно: Духовете на Огъня. В онзи период човекът дишаше огън, точно както днес ние дишаме въздух. Ето защо легендите и митовете говорят за огъня като за първичното проявление на Боговете. Гьоте загатва за това във “Фауст” с думите: “Нека запалим огън за да могат Духовете да се облекат като във одежди.” Тези огнени Духове на древната Луна слязоха до въздуха в Земния период. Те също слязоха в съгъстената материалност, във въздуха който ние вдишваме и издишваме.

А сега, точно защото тези Духове слязоха във въздуха, човекът може с тяхна помощ да се издигне до Божественото. В най-вътрешното естество на Съществата, обитаващи Старата Луна, се получи едно двойствено движение. Човекът-животно се раздели на две групи. В едната група се разви мозъкът под влиянието на инспирациите и действието на Духовете на Огъня, които станаха Духове на Въздуха. Другата група слезе надолу към животинското царство. Сега това разделение е видимо в самото устройство на човека, понеже низшата част на неговото същество е сродна с животното, докато висшата се издига към Духа. Според това коя от двете характеристики си казваше думата, възникнаха две групи човешки същества: едната обвързана с низшата природа на Земята - другата по-развита и свободна от Земята. Първата група израстна повече като животните. Съществата от другата група получиха Божествената Искра, съзнанието за "Аз". Такава е връзката между днешния човек и животните, особено маймуната.

Физическото съотношение на тази духовна еволюция бе растежа и развитието на човешкия мозък като същински храм на Бога. Но ако това бе единствената еволюция, нещо щеше да липсва. Щеше да има минерали, растения, животни и човешки същества, притежаващи мозък, човешка форма и облик, но нещо щеше да остане на лунната степен на еволюцията. На Старата Луна нямаше нито раждане, нито смърт.

Опитайте да си представите човека без физическо тяло. Той не би преминавал през смъртта; обновлението на неговото същество нямаше да се причинява от раждането, каквото го познаваме, а по някакъв друг начин. Определени части от астралното тяло и от етерното тяло щяха да бъдат подлагани на промяна, това е всичко. Около неразрушимия център единствено обгръщащите обвивки щяха да бъдат среда на общуване с околната среда - такова бе състоянието на човека на периода на Старата Луна в еволюцията; неговото същество бе подложено на метаморфози, но не и на раждане и смърт. Но в това състояние той нямаше съзнание в нашия смисъл на думата. Боговете, които му бяха дали форма, бяха около него, зад него, но не и вътре в него. Те бяха за него това, което е дървото за клона или мозъкът за ръката. Ръката се движи, но съзнанието за движението е на мозъка. Човекът бе клон на божественото дърво и ако земната еволюция не бе променила това състояние на нещата, неговият мозък нямаше да бъде нещо повече от цвят на същото божествено дърво, неговите мисли щяха да бъдат отразени в изражението му като в огледало, но той нямаше да има съзнание за свои собствени мисли. Нашата Земя щеше да бъде свят на същества, надарени с мисли, но не и със съзнание, свят на статуи вселявани от Боговете, преди всичко от Яхве или Йехова. Какво бе

онова, което промени този ход на нещата и как човекът стигна до независимост?

Боговете от естеството на Йехова можеха да се спускат в човешкия мозък. Но други Духове които, на Луната, бяха от порядъка на Духовете на Огъня, не бяха завършили своята еволюция, и на Земята вместо да проникнат в мозъка на човека, се смесиха с астралното му тяло. Астралното тяло е съставено от инстинкти, желания, страсти, и там намериха убежище онези Духове на Огъня, които не постигнаха целта на еволюцията на Луната. Те намериха свой дом в животинската природа на човека, където се разгръщат страстите, и в същото време те наситиха тези страсти с висши качества. Те изляха в кръвта и в астралното тяло на човека способността за висш ентузиазъм. Дарът на Йеховистичните Богове бе чистата, студена форма на идеята; а под влиянието на тези Духове - ние можем да говорим за тях като за Луциферически Духове - човекът стана способен за ентузиазъм за идеи, за това да бъде пламенен за тях или срещу тях. Йеховистичните Богове дадоха форма и очертание на човешкия мозък; Луциферическите Духове установиха връзката между мозъка и физическите сетива; те живеят в нервните разклонения, които завършват в сетивните органи. Луцифер живее в нас оттогава, откакто и Йехова.

Фактът, че сетивата дават на човека обективно съзнание за света около него, се дължи на Луциферическите Духове. Човешката мисъл е дар на Боговете; човешкото съзнание е дар на Луцифер. Луцифер живее в астралното тяло на човека, и дейността на Луцифер намира израз там, където нервите пораждат усещания и възприятия. Ето защо Змията в Книга Битие казва: “Очите ви ще се отворят”. Тези думи трябва да бъдат взети буквално, защото на Луциферическите Духове се дължи това, че сетивата на човека се отвориха.

Индивидуализацията на съзнанието се дължи на сетивата. Ако мислите на човека не бяха свързани със сетивния свят, то просто щяха да бъдат отражения на Божественото - не познание, а вяра. Противоречието между вярата и познанието се дължи на този двойствен произход на човешката мисъл. Вярата се обръща към вечните Идеи, към “Майчините Идеи” лежащи в лоното на Боговете. Всяка наука, всяко познание на външния свят посредством сетивата дължи съществуването си на Луцифер. В човека са съчетани луциферическият принцип и Божествената Интелигентност. Именно това сливане на противоположни принципи прави злото възможно за човека, но също и му дава силата за себесъзнание, избор и свобода. Само същество, способно на индивидуализация, може да бъде подпомогнато по този начин от противоположни елементи вътре в своето същество. Ако

човекът, когато слезе в материята, бе получил само формата дадена от Йехова, той щеше да остане безлично същество. И така се дължи на Луцифер това, че човекът можа да стане истински човек, едно същество независимо от Боговете. Христос, или Логосът проявен в човека, е Принципът, който позволява на човека да се въздигне отново към Бога. Преди идването на Христос човекът включваше в себе си принципа на Йехова (формата) и на Луцифер (индивидуализацията). Той бе разделен между подчинението към Закона и възставането на принципа на индивидуалността. Но принципът на Христос дойде за да установи равновесие между двата. Христос научи човека как да намира Закона, който първоначално бе заложен отвън, в центъра на индивидуалното си същество. Това е, което св. Павел има предвид когато казва, че свободата и любовта са най-висшите принципи на Християнството. Древният свят бе управляван от Закона; Любовта е ръководния принцип за новия ред на нещата. По този начин три принципа са неделими и съществени на еволюцията на човека - Йехова, Луцифер, Христос. Христос Исус е не само едни Всемирен Принцип; Христос е Същество, Коего се появи веднъж, и само веднъж, в определен момент от историята. В човешка форма Той разкри със Своето слово и Своя живот една степен на съвършенство, която е възможно всички хора напълно да постигнат със собствената си свободна воля. Христос дойде на Земята в критичен момент, когато слизащата дъга на човешката еволюция щеше да достигне най-ниската си точка на материализация. За да може Христовия Принцип да се пробуди в човека, бе необходим животът на Самия Христос на Земята в човешко тяло.

Карма е законът на причина и следствие в духовния свят; тя представя спираловидния процес на еволюцията. Христовият Импулс се намеси в този кармичен процес и стана негова опорна точка. Откакто дойде на Земята, Христос живее в дълбините на всяка човешка душа.

Когато Карма се схваща като необходимост, наложена на човека за да може неговите лоши постъпки да бъдат поправени и грешките му изкупени чрез една неумолима справедливост, работеща от една инкарнация към друга, понякога се повдига възражението, че Кармата трябва да отхвърли ролята на Христос като Изкупител. В действителност, Карма е изкупление на човека чрез самия него, благодарение на собствените му усилия, когато постепенно се издига до свободата през поредица от прераждания. Именно чрез Кармата човекът е способен да се приближи до Христос.

Христовият Импулс преобразува неумолимия Закон в Любов, и изворът на този Импулс е личността и примерът на Христос Исус. Карма не трябва да се схваща като фатализъм, а като инструмент, крайно

необходим за постигането на онази върховна свобода, която е живот в Христос - свобода, постигана не с неподчинение на световния ред, а чрез изпълнението му.

Друго възражение е онова, което може да бъде направено от гледна точка на източната философия. Казва се, че идеята за един Изкупител на хората отхвърля логическите връзки на Кармата и представлява за нея един акт на чудотворно Провидение, което се намесва във всемирните закони на еволюцията. Напълно вярно и точно е, че онези, извършили грехове, трябва да носят тяхната тежест. Но тук се получава грешка на мисълта. Карма е законът на причина и следствие в духовния свят, точно както механичното действие е законът за причина и следствие в материалния свят. Във всеки един момент от живота Карма представлява нещо като ведомост, точен отчет на дебит и кредит. С всяко действие, зло или добро, човек увеличава своя дебит или кредит. Онези, които не допускат действие в свобода, са като бизнесмен, който не се осмелява да рискува с нова сделка, защото не желае да поема никакъв риск; той предпочита винаги да пази същия баланс.

Едно чисто логическо схващане за Кармата би забранило да се помага на човек в беда. Но тук също такъв фатализъм би бил погрешен. Помощта, която свободно оказваме да другия, отваря нова ера в неговата съдба. Съдбите ни са протъкани от тези импулси, от тези актове на благоволение. Ако приемем идеята за индивидуалната помощ, не можем ли да си представим, че едно далеч по-могъщо Същество би могло да помогне не само на един човек, а на всички хора, би могло да даде нов импулс на цялото човечество? Такъв в действителност бе акта на един Бог, Който бе направен човек, не с цел да наруши законите на Кармата, а да ги изпълни. Карма и Христос - средството за спасение и Спасителят. Чрез Кармата Действието на Христос става космически закон, и чрез Христовия Принцип Кармата достига своята цел - освобождението на съзнателните души и тяхната идентификация с Бог. Карма е постепенно изкупление, Христос е Изкупителят.

Ако хората се потопят в тези идеи, те ще осъзнаят, че принадлежат един на друг; те ще разберат закона, разпознаван във всички истински окултни Братства - а именно, че всеки страда и живее за другите. В бъдеще ще дойде време, когато външното изкупление ще съвпадне във всеки човек с вътрешния акт на Изкупителя. Не откровението, а истината прави хората свободни: "Вие ще познаете Истината и Истината ще ви направи свободни".

Пътят на еволюцията води към свободата. Когато човек е пробудил в себе си всички онези качества, които бяха пророчески проявени в Христос, той ще бъде свободно същество. Защото ако необходимостта е

законът на материалния свят, свободата е законът на духовния свят. Свободата се постига само стъпка по стъпка и няма да бъде напълно проявена в човека преди края на неговата еволюция, когато естеството му ще бъде истински одухотворено.

XVIII.

В хода на тези лекции много пъти бе казвано, че Християнството бележи повратната точка на човешката еволюция. Всички религии имат своето основание и са частично проявление на Логоса, но никоя не е променила света така дълбоко както Християнството. Онези, които “не са видели”, са онези, които не са познавали Мистериите. Чрез Християнството определени фундаментални учения на древните Мистерии - например онези, занимаващи се с морала, безсмъртието на душата чрез Възкресението или “второто раждане” - бяха дадени на целия свят.

Преди Християнството свръхсетивните истини бяха разкривани в обредите и драматичните ритуали на Мистериите. След него ние вярваме в тях като разкрити от Божествената Личност на Христос. Но във всяка епоха е имало разлика между езотеричната истина, както е позната тя на Посветените, и нейната екзотерична форма, пригодена за масите и изразена в религиите. Същото се отнася и за Християнството. Написаното в Евангелията е посланието, благата вест провъзгласена на целия свят. Но имаше по-дълбоко учение; то се съдържа в Апокалипсиса под формата на символи.

Има начин на четене на Апокалипсиса, който едва сега може да бъде направен публичен. Но той бе практикуван в Средните Векове в окултните школи на Розенкройцерите. Те обръщаха по-малко внимание на историческата страна на писанието, въпросът на неговия автор и всички проблеми, завладяли умовете на съвременните теолози, които търсят да открият само външните, исторически обстоятелства. Днес теологията познава само обвивката на Апокалипсиса, и пренебрегва неговата сърцевина и същност. Розенкройцерите се занимаваха с пророческите изказвания, с вечните истини.

Окултизмът като цяло не се занимава с историята на един отделен еволюционен кръг или период, а с вътрешната история на човешката еволюция като цяло. Наистина, окултизмът се старее да разкрие първите проявления на живот в нашата планетарна система и най-ранните етапи на съществуването на човека, но той гледа и напред през хилядолетията към едно божествено човечество, към време, когато самата Земя ще е променила своята субстанция и форма. Възможно ли е да се предскаже далечното бъдеще? Това наистина е възможно, защото всичко, което в

бъдеще ще стане физическо, вече съществува в зародиш, в прототипна форма. Планът на еволюцията се съдържа в прототипна идея. Във физическия свят не възниква нищо, което в общи линии да не е било предвидено и заложено в деваканичния свят. Индивидуалната свобода и силата за инициатива зависят от начина на реализиране на тази истина.

Езотеричното Християнство не е основано на неясен и сантиментален идеализъм, а на осъзнаване, родено от познанието на висшите светове. Такова бе познанието, притежавано от автора на Апокалипсиса, Пророка от Патмос, който даде една картина за бъдещето на човечеството.

Да се опитаме да си представим това бъдеще в светлината на космологичните принципи, които изучавахме в тези лекции. Определени видения за минало, а също и за бъдещето, бяха разкривани на учениците в Розенкройцерските Школи и след това, за да могат да изтълкуват тези видения, им се казваше да изучават Апокалипсиса. Ние ще се отправим по същия път и ще разгледаме как човекът постепенно е станал това, което е днес, и какво стои пред него в бъдещето. Ние говорихме за древния континент Атлантида, и за атлантите, които едва към края на своя период имаха примитивно съзнание за "Аз". Следатлантските епохи са както следва:

Пра-ведическата цивилизация в южна Азия и Индия - началото на Арийската култура.

Епохата на Зороастър, обхващата цивилизацията на древна Персия.

Египетската цивилизация (включително халдейците и семитите) . В тази епоха сред еврейския народ бяха положени първите зародиши на Християнството.

Гръко-римската цивилизация, ерата на раждането на Християнството.

Нова епоха, започнала по времето на преселението на народите и на нашествията. Наследството на Гръко-Римската цивилизация бе поето от расите на Севера: келтите, германските народи и славяните. Ние самите живеем именно в тази епоха. Тя е по-късно преобразуване на Гръко-Римската култура, причинена от свежите импулси на новите раси под влиянието на Християнството, смесено с подквасата на Изтока, донесена в Европа от арабите. Съществената мисия на тази цивилизована епоха е да пригоди човека към физическия план, да развие той разум и практическа логика, да потопи интелигентността във физическата материя така, че тази материя да може да бъде разбрана и накрая покорена. В тази тежка и трудна задача, достигаща кулминацията си в наши дни, човекът временно забрави висшите светове, откъдето е дошъл. Ако сравним своята интелигентност с тази на халдейците например, е лесно да се види колко много сме

постигнали и колко много сме загубили. Когато халдейския маг поглеждаше към небето - което за нас представлява просто явления на небесната механика - неговите чувства бяха съвсем различни от нашите. Докато съвременната астрономия се занимава с изчисления и абстракции, магите на древна Халдея усещаха дълбоката хармония на небесата като хармония на едно живо и Божествено Същество. Когато поглеждаше към Меркурий, Венера, Луната или Слънцето, той не възприемаше само физическата светлина на тези небесни тела; той възприемаше душите им и знаеше, че собствената му душа е свързана с тези могъщи небесни души. Техните сили на привличане или отблъскване изглеждаха като удивителна симфония на Божествената Воля; в неговото същество звучеше музиката на Макрокосмоса. Така "Музиката на Сферите" бе реалност, обединяваща човека с небесата. Преимуществото на ученията в нашата съвременна епоха лежи в познанието на физическия свят, на минералната материя. Онова, което някога беше духовно познание, слезе до физическия свят, до света който толкова добре познаваме. Но от сега нататък ние трябва да се стремим да постигнем познание за астралния свят и за света на чистия Дух чрез истинско ясновидство.

Това падение в материализма бе необходимо, за да може петата епоха да изпълни своята мисия. Бе съществено важно астралното и духовното ясновидство да се замъглят, за да може да се развие интелектът чрез прецизно, точно и математическо наблюдение на физическия свят. Физическата Наука трябва да бъде допълнена с Духовна Наука. Ето един пример: често са били правени сравнения между Птолемеевата таблица на небесата и тази на Коперник. Твърди се, че таблицата на Птолемея е погрешна. Но това само по себе си не е вярно. И двете са верни от различни гледни точки. Птолемеевата таблица се занимава с астралния свят, където Земята се вижда като център на планетите, включително и Слънцето. Картата на небесата, дадена от Коперник, бе подготвена от гледна точка на физическия свят - Слънцето е в центъра на Слънчевата система. Значението на таблицата на Птолемея ще бъде разпознато отново в идващите епохи.

Нашата пета епоха ще бъде последвана от друга, шеста епоха. Тази шеста епоха ще бъде свидетел на развитието на братство сред хората, на ясновидство и творческа сила. Какво ще бъде Християнството през шестата епоха? За жреца в Мистериите преди Христос имаше хармония между наука и вяра. Наука и вяра бяха едно и също. Когато поглеждаше към небесата, жрецът знаеше, че душата бе капка вода от небесния океан, отведена на Земята от огромните жизнени потоци, течащи в пространството. Сега, когато вниманието на човека е изцяло насочено

към физическия свят, вярата се нуждае от убежище, от религия. Оттук е и разделението между наука и вяра. Вяра в Личността на Христос, на Богочовека на Земята, временно замени Окултната Наука и Мистериите на античността. Но в шестата епоха двата потока отново ще се обединят. Механическата наука ще стане духовно съзидателна. Това ще бъде гностично-духовно съзнание. Тази шеста епоха, която ще бъде крайно различна от нашата, ще бъде предшествана от мощни катаклизми. Тя ще бъде толкова духовна, колкото нашата е материална. Но преобразуването може да бъде причинено само от физически катастрофи. Шестата епоха ще подготви седмата епоха. Тази седма епоха ще бъде края на Следатлантските цивилизации и условията на земния живот ще бъдат напълно различни от онези, които познаваме. В края на седмата епоха ще има революция на елементите аналогична на тази, която сложи край на Атлантида, и следващите епохи ще познават духовност, подготвена от двата предшестващи ги Следатлантски периода.

Така имаме седем големи епохи на Арийската цивилизация, в които бавно намират израз законите на еволюцията. Първоначално човекът имаше вътре в себе си онова, което по-късно виждаше около себе си. Всичко, което действително е около нас сега, излезе от нас в предшестваща епоха, когато нашето същество бе още смесено със Земята, Луната и Слънцето. За това космическо същество, от което произлязоха днешния човек и всички природни царства, в Кабалата се говори като за Адам Кадмон. Адам Кадмон обхващаше всички разнообразни страни на човека, какъвто го познаваме ние днес в различните раси и народи.

Всичко, което живее във вътрешното същество на човека днес, неговите мисли, неговите чувства, ще намери израз във външния свят и ще стане негово обкръжение. Бъдещето лежи вътре в човека. Той е свободен да го направи добро или зло. Точно както вече е оставил животинското царство зад себе си, така и злото в него днес ще формира раса на изродени същества. В нашата епоха човекът може до известна степен да прикрие доброто или злото в себе си. Но ще дойде време, когато той повече няма да може да прави това, когато доброто и злото ще бъдат написани с неизличими букви върху неговия облик, върху тялото му, дори и върху самото лице на Земята.

Тогава човечеството ще се раздели на два раси. Също както днес виждаме скали или животни, в това бъдеще ние ще срещаме същества, които са изцяло зли, изцяло грозни. В наше време само ясновидецът е способен да вижда моралната красота или моралната грозота в човешките същества. Но когато самите черти на човека изразяват

неговата Карма, човешките същества ще се разделят в групи от само себе си, според потока на който очевидно принадлежат, според това дали низшата природа е била победена от Духа или е победила Духа. Това диференциране започва малко по-малко да оказва влияние. Когато извличаме от миналото разбиране за бъдещето, и се стремим да осъзнаем идеала на това бъдеще, неговият план започва да се разгръща пред нас. Ще възникне нова раса, за да бъде тя връзката между човека на настоящето и духовния човек на бъдещето.

Манихейството учеше, че от нашата епоха нататък душите на хората ще започнат да преобразуват злото в добро, което ще се прояви с пълна сила в шестата епоха. С други думи: човешките души трябва да бъдат достатъчно силни да породят добро от злото чрез един процес на духовна алхимия.

Когато Земята започне да преповтаря предишните фази на своята еволюция, първо ще има ново обединение с Луната, и след това на тази Земя-Луна със Слънцето. Новото обединение с Луната ще отбележи кулминацията на злото на Земята; новото обединение със Слънцето ще означава, от друга страна, идването на щастие, царуването на “избраните”. Човекът ще носи знаците на седемте големи фази на Земята. Книгата със седемте печата, за която се говори в Апокалипсиса, ще бъде отворена. Жената, облечена в Слънцето, която има Луната под краката си, се отнася за епохата, когато Земята отново ще бъде обединена със Слънцето и Луната. Тръбите на Страшния Съд ще прозвучат, защото Земята ще е преминала в Деваканично състояние, където ръководният принцип е не светлината, а звукът. Критерият за края на Земното съществуване ще бъде, че Христовият Принцип ще прониква цялото човечество. Станали като Христос, хората ще се съберат около Него както войнствата около Агнето, и великата жътва на еволюцията ще представлява Новия Йерусалим.